

Älvsborgarna

Göteborgs garnison

NR 2 • 2023

God Jul och Gott Nytt År!

- Ett stort flottbesök
- Skaldjursfest
- På förbandsbesök i Väst
- Stöd till Ukraina
- Från Kamratföreningarnas resor
- Minnesstund efter helikopterolycka

ÄLVSBOGARN är ett samarbete mellan Göteborgs garnison, Kunglig Älvsborgs Regementes kamratförening, Garnissonssällskap/ kamratföreningen Göteborg. Militärregion Väst/Elfsborgsgruppen. Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA. Redaktör är John-Olov Fridh, john-olov.fridh@hotmail.com, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda. Ansvarig utgivare är Peter Adolfsson.

Tidningen Älvsborgarna är politiskt oberoende, och har som syfte att ena och stärka kunskapen och förbandsandan inom Göteborgs garnison, samt i anslutna frivilliga organisationer.

Tidningen ska också öka omgivningens kunskap och förståelse för garnisonen och dess enheter

Den är också ett forum för kamratföreningar med intresse av ett starkt försvar i väster.

Tidningen strävar även efter att belysa viktiga delar inom återuppbyggnaden av ett totalförsvar i balans, och distribueras därför även till beslutsfattare på olika nivåer i västra Sverige.

Debattartiklar återger skribenternas åsikter och utgör inte ett ställningstagande från tidningen.

Tidningen har ett samarbete med och stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Layout: Träd Reklam
Tryckt inom EU av Sandstens Tryckeri AB 2023.

Tidningen stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Omslagsbilden: HMS Queen Elisabeth eskorteras in i hamnen. Foto: Daniel Klintholm/ Försvarsmakten

Äldre utgåvor av tidningen är lagrade på gsgbg.se under Media.

Garnisionschefens lägesbild nov 2023

Garnisonschef överste Fredrik Herlitz.
Foto: Mikael Jakobsson/Försvarsmakten.

Hösten har nu tagit fart och vi går snabbt mot jul. Verksamheten på garnisonen har efter försvarsmaktsövningen varit fokuserad på våra nya värnpliktiga som ryckte in i somras. Våra drygt 320 värnpliktiga ryckte in i omgångar under juli och augusti. Inrycket gick bra men en stor del av uppmärksamhet gick till att vi saknade delar av den personliga utrustningen.

Detta är något som märktes i hela Försvarsmakten. Stora insatser gjordes för att mildra effekterna av detta för våra värnpliktiga. Personal har lämnat in utrustning som behövdes bättre på utbildningsbataljonen. På förrådet togs initiativ där det bland annat tvättades femfinger vantar som torkades på bänkarna när tvätteriet inte kunde leverera. På central nivå genomförs nu stora inköp för täcka upp bristerna och detta gör att vi nu kan lämna ut bland annat regnställ, något som uppskattas av våra soldater här på västkusten.

Utöver grundutbildningen så har förbanden rekryterat och mottagit ny personal vilket gör att vi har ett större behov av ny infrastruktur. Under sommaren uppfördes soldathus på fotbollsplanen. Dessa hus rymmer nu våra kontinuerligt anställda soldaters materiell, lunchutrymmen och även lektionssalar. Byggnaderna är temporära och är uppförda under tiden vi bygger de permanenta husen. Detta är ett exempel på att det går att snabbt få till lösningar för att kunna växa.

Höstens övningsserie fick stryka på foten då engelska flottan siktades vid Vinga. Det brit-

tiska hangarfartyget HMS Queen Elizabeth besökte Göteborg. Hon är ett 280 meter långt fartyg som kan lasta upp till 40 helikoptrar och flygplan. Besöket var en del i det försvarssamarbete som benämns Joint Expeditionary Force, JEF Detta samarbete innefattar tio nationer i norra Europa och syftar till att snabbt kunna samarbeta om det sker något i vårt operationsområde. Hangarfartyg utgör en kraftig signal på att vi är värderade medlemmar i detta samarbete. För att säkerställa säkerheten för fartyget så ersatte vi höstövningen med att skydda fartyget under tiden hon besökte Göteborg. Med enheter både från sjöstridskrafterna, hemvärnet och förbanden på Amf 4 så eskorterade vi in henne på plats och säkerställde att hon kunde ligga tryggt förtöjd vid Skandiahallen. Att skydda fartyg och verksamhet är och kommer att vara viktigt för oss i Göteborg. Detta är en del i värdlandsstödet som kommer bli allt mer viktigt med anslutningen till Nato. Att vi genomför detta på ett bra sätt visar tydligt på att Sverige är en partner att lita på. I JEF och i Nato. Bra jobbat alla som deltog från planering till genomförande.

I skrivande stund har utbildningsbataljonen genomfört övningar med alla soldaterna. Övningen avslutades med soldaterinran på Nya Älvsborgs fästning. En traditionsfylld ceremoni som är äldre än fästningen. Efter erinran fick soldaterna även sin basker. Blå till Försvarsmedicincentrums soldater och grön till Amf 4 soldater. Denna övning markerar en övergång från den gemensamma grundutbildningen till den förbandsspecifika utbildningen. Soldaterna kommer nu fortsätta sin värnpliktsutbildning i respektive krigsförband.

Inom garnisonen har personal ur Elfsborgsgruppen deltagit i utbildningsinsatsen INTERFLEX i Storbritannien. Detta är oerhört viktigt att vi stödjer Ukraina och ingår i en av Försvarsmaktens fyra operationslinjer. Erfarenheterna från detta krig och vår utbildning ska vi följa med stort intresse. Det vi kan konstatera är att vårt sätt att utbilda fungerar. Min bedömning är att vi kommer att fortsätta med dessa utbildningar tills uppgiften är löst. Detta kan ta tid.

Den sjätte november lämnade ÖB in sitt råd till Försvarsberedningen. Rådet har ofta benämnts H22R syftande till det råd som lämnades in för ett år sedan. Revideringen av rådet är omfattande för att omhänderta den nya ekonomiska ramen. Det är viktigt att betona att detta råd inte är beslut utan ska nu hanteras på politisk nivå för att under nästa år omarbetas in i ett nytt försvarsbeslut. Detta kommer innebära större anslag till Försvarsmakten där vi går mot 2% av

BNP. Vad det innebär för oss på garnisonen ska vi analysera och vi kommer att återkomma med detaljer när FB 25 blir officiellt. Det är ändå värt att nämna att utvecklingen av amfibieförbanden föreslås gå vidare i lagd planering samt att planering för en utökning av Göteborgs garnisons område ligger

med i rådet. Vår garnison kan du utvecklas vidare på fler platser i Göteborg. Vi kommer fortsätta att driva våra frågor in till det att Försvarsbeslut 2025 beslutas av våra folkvalda. Natofrågan har nu tagit ytterligare steg om än små men nu är frågan överlämnad från Turkiets president till tur-

kiska parlamentet. När besluten fattas i parlamenten i Ungern och Turkiet är vi minst sagt redo att gå med.

Tack för alla otroliga insatser under hösten och i synnerhet med mottagandet av HMS Queen Elizabeth.

**ÖVERSTE FREDRIK HERLITZ
CHEF GÖTEBORGS GARNISON**

Med femte amfibiebataljonen mot framtiden

Svenska amfibiebataljonerna har en erkänt hög kvalitet. Både US Marines och brittiska Royal Marine Commando övar gärna tillsammans med sin svenska motsvarighet. Det är ett gott tecken för Älvsborgs amfibieregemente när Sverige är på väg in i ett starkare internationellt samarbete. Framtidens amfibiebataljoner kommer bli effektiva och slagkraftiga för operationer längs kuster och i skärgårdar.

Bakgrund till dagens amfibiebataljon

Dagens amfibiebataljoner är en idé från 1970-talet då de ryska stridskrafterna bedömdes utvecklas mot kapaciteten att med helikoptrar, svävare och amfibietransportfartyg kunna genomföra strategiskt överfall mot Sverige. Utgående från dåtidens kustjägarkompanier och rörliga spärrkompanier skapades under 1980-talet, amfibiebataljoner med bland annat mycket god rörlighet,

stor eldkraft mot både sjö- och markmål, moderna sambandsmedel och god förmåga att strida i mörker. Under 1990-talet var de sex amfibiebataljonerna fullt utrustade och en synnerligen effektiv del i den svenska marina slagkraften. Förbanden kunde strida enskilt eller tillsammans och en stor operativ fördel var att förbandet kunde förstärka eller komplettera de fasta spärrbataljonernas sjömålstrid.

Försvarsmakten och Marinen kan med stolthet se tillbaka på utvecklingsarbetet som gjordes under de åren. Kustartilleriet gjorde ett tekniklyft som Amfibiekåren idag fortfarande har stor nytta av. Tydliga exempel är stridsbåten, de lätta trossbåtarna, robot 17 och minsystem M9. Värt att minnas: amfibiebataljonerna var först i Försvarsmakten med lätt kulspruta 5,56mm, tung kulspruta 12,7mm och granatsprutan 40mm. Syftet var att dåtidens kustjägarplutoner skulle bli eldöverlägsna sin ryska motsvarighet vid strider på skärgårdsöar. Idag är det tre vapentyperna använda i stora delar av Försvarsmakten.

Stridstekniken och det taktiska utnyttjandet av bataljonen har format kunskapen hos dagens amfibieofficerare och gett dessa sin operativa referensram: rörlig strid längs kuster och skärgård.

Framtidens amfibiebataljon

Sedan några år är Amfibiebataljon 2030 under utveckling. Den generation av amfibiebataljonen som blev operativ under 1990-talet är en utmärkt förbandstyp för operationer i flera olika typer av kustmiljöer, men den effektbestämmande materielen behöver uppdateras. Dessutom måste Marinens olika förmågor utvecklas för att möta förväntad rysk utveckling efter misstagen i Ukraina.

Amfbat 2030 utvecklas mot att bli mer sjörorlig och med större eldkraft än dagens amfibiebataljon. Främsta

Lätt trossbåt som plattform vid prover med 120mm granatkastare på Utö 2018.
Foto Sjöstridsskolan

metoden är att båtmontera de tunga vapensystemen såsom granatkastare, sjömålsrobotar och luftvärn. Även sensorer för strid mot sjö- och luftmål kommer att båtmonteras. Det kommande tekniklyftet med systemintegrering kommer medge ett betydligt högre stridstempo och större eldkraft än med dagens amfibiebataljon. En annan effekt av systemintegrering är att de tunga vapnen kan hanteras av färre personer till skillnad från om vapnen grupperas på land. Främsta fördelen med framtidens amfibiebataljon är sannolikt att förbandet kommer att lösa uppgifter på en större bredd och djup än idag. Ökad spridningen ger ökat skydd då fienden kommer ha svårt att kraftsamla sina insatser både med sensorer och vapen. Dessutom ger ökad spridning möjlighet att täcka större yta med långskjutande vapen eller från en spridd och skyddad gruppering ändå kraftsamla elden mot en gemensam punkt eller målområde.

5.amfbat är i huvudsak redan organiserat enligt Amfbat 2030 vilket nästan är en återgång till hur 1990-talets amfibiebataljoner var organiserade och verkade. Motivet är att öka effekten i sjömålstriden och därmed hindra fienden från att landstiga. En annan effekt är att förbandet kommer bli ännu mer effektivt i operationer syftande till kustnära sjöfartsskydd, vilket var precis den uppgift som 5.amfbat och 17. bevakningsbåtkompaniet löste då

Fortsättning på nästa sida

Stf RegC Amf4 skjuter relingsmonterad granatspruta.

hangarfartyget HMS Queen Elisabeth besökte Göteborg.

Bataljonen kommer bestå av fem kompanier. Amfibiekompaniet avses bekämpa sjömål, i första hand på längre avstånd med sjömålsrobotar som kompletteras med allmålsrobotar i trånga farleder. Minsystem M9 kommer sannolikt användas även i framtiden, vilket tillsammans med robotar ger en effektiv tvådimensionell sjömålstrid. Sensorer och eldledning kommer att avgöras av sjömålsrobotens räckvidd och målsökare vilket i skrivande stund inte är beslutat.

Skyttekompaniets främsta slagkraft kommer att vara båtburen 120mm granatkastare vilket kommer ge en betydligt större eldkraft än idag. De tre skytteplutonerna kommer i allt väsentligt att likna dagens plutoner.

Kustjägarkompaniets unika förmågor är viktiga även i framtiden, främst underrättelser och information till bataljonchefen i både primär och sekundär riktning. Under Försvarsmaktsövning 2023 använde chefen 5.amfbat kustjägarna på ett effektivt sätt med spaning långt framför den övriga bataljonen. För framtiden kommer fjärrstyrda flygfarkoster vara synnerligen viktigt kapacitet för informationsinhämtning på slagfältet.

Ledningskompaniets uppgift är att ge bataljonchefen bästa möjliga förutsättning att leda förbandet. Relativt dagens förband kommer Amfbat 2030 att strida över en betydligt större yta än idag. En viktig resurs är de två stridsbåtarna för bataljonsledning och

en viktig kompetens är att leda genom uppdragstaktik.

Underhållskompaniet ger bataljonen möjlighet att lösa uppgifter i en spridd gruppering och under långa förflyttningar. En alltså viktig resurs är de lätta trossbåtarna med sina möjligheter att tanka stridsbåtarna och bära med sjukvård och förnödenheter.

Lite om materielutvecklingen

Stridsbåt 90H är byggd i totalt 165 exemplar i olika varianter. Cirka 120 av de första båtarna är livstidsförlängda i tre olika serier. En serie, det så kallade Ltf 2, innefattar 47 båtar livstidsförlängda för de två amfibiebataljonerna och 17. bevakningsbåtkompaniet. Dessa båtar känns igen på de relingsmonterade vapenpositionerna där Amfibiekårens alla olika kulsprutor går att montera. Den senast nybyggda båten är Stridsbåt 90 HSM (Halvpluton Skyddad Modifierad). Båten är utrustad med en gyrostabiliserad vapen- och sensorstation som manövreras från båtens transportutrymme. De 16 lätta trossbåtarna är under livstidsförlängning där de bland annat får nya motorer och ett något längre akterskepp.

Även vapensystemen för sjömålsbekämpning, sjömålsrobot 17 och minsystem M9, är livstidsförlängda.

Amfbat 2030 kommer att utrustas med stora mängder ny materiel där ledorden är ombordmonterade vapen- och sensorsystem. Det innebär en rejäl uppdatering av amfibiebataljonernas slagkraft. Först beställt ny materiel är den

så kallade artilleriplattformen, vilket är en båt större än Strb 90H med gyrostabiliserad 120mm granatkastare. Just nu pågår studier, tester och projektering för ytterligare nya båtar:

- Sensorbåt för att upptäcka mål på långa avstånd för att bland annat leda sjömålseld.
- Luftvärnsbåt för skydd av den egna bataljonen
- Båt med sjömålsrobot

Avslutningsvis

Amfbat 2030 kommer med den nya materielen och nya taktiken bli en mycket effektiv del av kustförsvaret. Med längre vapen- och sensorräckvidder kommer förbandet tillsammans med 17. bevakningsbåtkompaniet att kunna lösa uppgifter i områden såsom Öresund, Stora Bält, Lilla Bält, Finska viken och vid Södra Kvarnen mellan Sverige och Åland. Amfbat 2030 kommer även vara en effektiv del i marina operationer i andra områden än vid Skandinaviska halvön. Dessutom kommer Amfbat 2030 och bevakningsbåtarna tillsammans vara en viktig militär förmåga i operationer syftande till världsstöd.

Femte amfibiebataljonen och Utbildningsbataljonen använder med framgång de taktiska kunskaper som skapades med den första generationens amfibiebataljon under 1990-talet. Därför är Älvsborgs amfibieregemente väl rustat att leda utvecklingen av framtidens amfibieförband.

FREDRIK HESSELMAN
STF REGCH AMF 4

Marine weekend

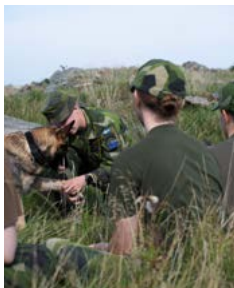
Helgen 8-10 september genomfördes Marine Weekend, en "prova på helg" riktad till tjejer mellan 15-18 år. Syftet med verksamheten är att attrahera och öka kunskapen om Amfibiekåren, Marinen och Försvarsmakten för kvinnor mellan 15-18 år.

Ambitionen med helgen är att inspirera, motivera och visa hur deltagarna kan förbereda sig för en mönstring och de krav som ställs för att tilldelas en befattning med Amfibieinriktning.

Deltagarna fick känna på kasernlivet på Käsö med alla rutiner som hör värnplikten till. Under helgen genomfördes bland annat studiebesök vid

Plikt- och Prövningsverket, förevisning av materiel och verksamhet från våra krigsförband 5. Amfibiebataljonen, 17. Bevakningsbåtkompaniet samt 132. Säkerhetskompani sjö och fyspass lett av fysioterapeut Charlotte Ardfors från Försvarshälsan.

Deltagarna fick både åka och köra stridsbåt och även prova på att äta stridsportion ute i skärgården, vilket var väldigt uppskattat!

På förbandsbesök i Väst

Under 10 dagar i somras besökte undertecknad och chefen för 17. Bevakningsbåtkompaniet Johannes Kinghed amerikanska marinkåren i Kalifornien.

Målet med resan var 1st Expeditionary Operations Training Group (EOTG) baserad på Camp Pendleton utanför San Diego.

Besöket till Camp Pendleton har sin bakgrund i ett sedan tidigare upprättat utbyte mellan EOTG och vår egen bordningsstyrka som tagit form i gemensam träning och övning på Natos bordningscentra NMOTC på Kreta. I och med vår egen litenhet i den svenska bordningsförmågan har detta utbyte med USMC och EOTG genererat en möjlighet till utveckling av egna metoder och övningsupplägg inom bordning. Samtidigt ges vi vid dessa möjligheten till att värdera hur vi själva står oss gentemot andra kvalitativa motsvarande förband.

Som ett vidare steg från tidigare utbyte besökte instruktörer och befäl från EOTG oss på Amf4 under hösten 2022. I samband med den lokala årliga bordningsutbildning påbörjades med start i slutet av juli 2023 gavs vi möjligheten att följa denna på plats. Utbildad trupp tillhörde USMC Reconnaissance Battalion och målsättningen för vårt besök var att skaffa oss en uppfattning om hur deras utbildning planerades och framförallt genomfördes.

Själva bordningsutbildningen omfattade både att ta sig ombord på fartyg och oljeborrplattformar från fartyg/båt och från helikopter.

Kursen är ytterst komprimerad och man kan konstatera att tid för något "djupdykande" eller att befästa det utlärdade inte finns. Soldaterna ges ett grundläggande paket omfattandes två veckor och därefter förväntas de vara

Bordning av oljeplattform.

Bordning på gång.

redo att sättas in skarpt. Detta att jämföras med den tid vi lägger på den grundkurs i bordning vi genomför. För en del av soldaterna var detta den första gången de kom i kontakt med denna typ av aktivitet medans det för andra var en återkommande träning. Utbildningsståndpunkten i gruppen var således mycket varierande.

De första dagarna spenderades på Camp Pendleton där grundläggande övningar i "Fast roping" och användande av stegar ingick. Vidare utbildades på inbrytningsverktyg i form av skärbrännare och vinkelslip. En viktig del i utbildningen var förmåga att evakuera skadade med rep och bår.

Utbildningen flyttade sedan ner på marinbasen i San Diego för praktiska moment på ett av de stora lasaretsfartygen som där låg förtöjda. Man nyttjade sig också av en civil bogserbåt för att träna bordning från RIHB.

De där på följande dagarna spenderades ute på Coronado Island där Marinkåren har en bas och här påbörjades de praktiska övningarna med att nyttja helikopter. Tempot var högt och ur ett svenskt perspektiv kunde konstateras att säkerhetsmedvetandet inte alltid var på en önskvärd nivå. Oaktat vilket genomfördes träning från helikopter både över fast mark och därefter ute på inhyrt civilt fartyg.

Under kursen besökte vi även en privat övningsanläggning där man byggt upp en mycket realistisk "Strid i ort-anläggning" där soldaterna fick träna på Close Quarter Battle (CQB) samt träna på den uppbyggda fartygsmodellen.

Som avslutning på träningen begav vi oss till Long Beach där två av flot-

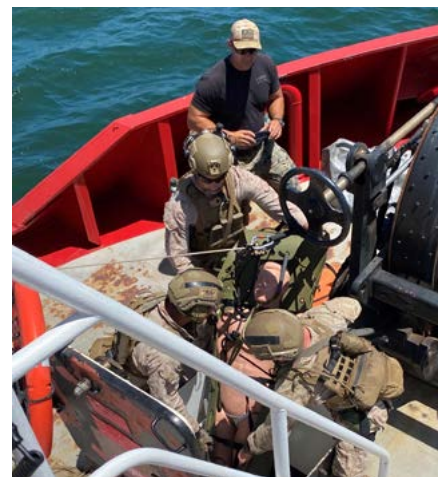

Bordningsutbildning.

tans transportfartyg ligger förtöjda. Dessa giganter ligger i fem dagars marscheredskap för att kunna frakta en stridsgrupp eller nödvändig materiel var som helst på klotet. SS Cape Inscription*nyttjades för bordning och genomsök.

Parallellt med detta övades det på en aktiv oljeborrplattform 30 min ut från kusten. Ett intressant och väldigt nytt inslag för oss två.

Fortsättning på nästa sida

Evakuering av skadad.

Fort Rosecrans National Cemetery.

Självklart ingick lite lokal militärhistoria och som gammal kustartillerist var ett besök vid det gamla kustförsvarsfortet som en gång i tiden skulle försvara San Diego mot ett angrepp från havet en självklarhet. En påminnelse om de uppoffringar som så många amerikanare gjort visar sig på Fort Rosecrans National Cemetery, den krigskyrkogård som ligger på Coronado Island. Kyrkogården är en av USA's största och här har mer än 120,000

personer fått sin sista vila.

Vi hade tio intressanta dagar och kan konstatera att våra soldater inom bordningsskrået håller hög klass vid en jämförelse. De amerikanska soldaterna har inte prioritet på visitering och bordningsuppgifter vid de lägre hotnivåerna vilket också var tydligt i deras taktiska uppträdande. Vi kan konstatera att tiden på två veckor till utbildning inom bordningsförmågan är begränsad och i flera fall berörs ingående delar i förmågan väldigt sparsamt. Likväl visade de amerikanska soldaterna prov på breda kvaliteter som soldater vilket går i hand med den vida omfattning av uppgifter de tränas för att hantera.

Som en fortsättning på samarbetet mellan våra nationer kommer med största sannolikhet vårt besök leda till en gemensam bordningsövning på Västkusten under tidig höst 2024. Hör får vi möjlighet att fortsätta erfarenhetsutbyte och tillsammans bli starkare.

Vidare tar vi med oss en mängd erfarenheter där ett intressant exempel är deras egna upplägg i att en stor del av utbildningen drivs av före detta anställda och numera civila, så kallade Contractors. Härvid kan man ställa sig frågan om i vilken utsträckning detta påverkar kvalitén i utbildningen kontra vårt egna utbildningssystem.

MATS AFZELIUS
FÖRBANDSFÖRVALTARE

Två blivande filmstjärnor.

Summering av årets praovecka

På topplistan över aktiviteter som uppskattades av praoeleverna stod bland annat att provåka stridsbåt och att gå ombord på båtarna på 17:e bevakningsbåtkompaniet högst. Men veckan innehöll mer än så och variationen uppskattades av eleverna.

Variation under veckan

För en tid sedan mottogs 17 elever för en praktikperiod (prao) på en vecka hos oss på Amf 4. Alla elever går i årskurs nio på skolor i Göteborgsområdet. Skolinformatörerna ansvarade för eleverna och när det inte var förbandsbesök på schemat hade skolinformatörerna befälet. På morgonen möttes eleverna upp vid vakten, följt av marsch in på garnison till deras kasern. Efter att ha bytt om till uniform fick de ingångsvärden för dagen.

Bland annat fick de göra förbandsbesök, träffa värnpliktiga och anställda,

Foto: Madis Ahlstedt

ha fysträningar och praktiska moment som exempelvis att rigga tält. En dag kunde det vara träning och en hel del fys på schemat medan en annan dag kunde bestå av ett förbandsbesök, där eleverna fick fördjupning i förbandens verksamhet. Just variationen och förståelsen för vår breda verksamhet uppskattades av eleverna.

Detta säger utvärderingen

Efter praoveckan får eleverna utvärdera sin vecka. Årets utvärdering säger att många känner att de fått ett bra första intryck av Försvarsmakten och Amf 4. Att de fått en inblick och förståelse för vad en värnpliktig gör och vad

det innebär. Några upplevde praoveckan som sträng och med högt ställda fysiska krav, men förstod att det alltid fanns en anledning och syfte bakom.

I utvärderingen nämns också att många fått perspektiv och har ändrat sitt tankesätt. Fler tänker på laget före jaget. Det upplevdes som en roligare vecka än vad de initialt trodde att de skulle få uppleva under sin praktikperiod. Några fick också starkt självförtroende och berättar att här finns det en plats där du kan lära dig och att du klarar mer än vad du tror.

AZRA EDIN
KOMMUNIKATÖR AMF 4

Foto: Vendela Ahlström

Utbildningskontroll Torleif och Soldatprov

Efter 72h utbildningskontroll med efterföljande vård har årets värnpliktiga från Älvsborgs amfibieregemente nu genomfört utbildningskontroll Torleif i Göteborgs norra och södra skärgård.

Utbildningskontrollen har varit både fysiskt och mentalt utmanade för de värnpliktiga som för första gången övat i sin operationsmiljö. Under samma period har ett soldatprov med värnpliktiga från Försvarsmedicincentrum och 17. bevakningsbåtkompaniet genomförts i området kring Sågebackens skjutfält. För de värnpliktiga från Försvarsmedicincentrum skiftade verksamheten snabbt fokus då de gick direkt från genomförd högvakt på Drottningholms slott till soldatprov.

Utbildningskontroll i hemmaterrängen

Utbildningskontroll Torleif och soldatprovet syftar till att kontrollera utbildningsståndpunkten hos de värnpliktiga. Detta efter den inledande utbildningen under tre månader samt för att kunna dokumentera eventuella brister för den fortsatta utbildningen under resterande del av utbildningsåret. I år har utbildningskontroll Torleif för första gången genomförts i Älvsborgs amfibieregementes operationsmiljö, Göteborgs skärgård. Detta innebär att värnpliktiga tidigt under sin utbildning får bekanta sig med den miljö där de under förbandsskedet ska lösa sina uppgifter. Utbildningskontrollen innebär att de värnpliktiga ställs inför för fysiska utmaningar såväl som mentala prövningar, med sparsamt informationsläge och begränsat med mat och sömn under 72h. Utbildningskontrollen visar på enskilda soldatkunskaper såväl som möjligheten att lösa uppgifter i grupp där de uttagna och utbildade gruppcheferna kontrolleras hur de kan kommunicera effektivt med sina gruppmedlemmar och fatta beslut både med gott och ont om tid.

Några av de moment som genomförs har varit marsch med stridsutrustning och stridspackning, vattenövergång med metoden vadning för att därefter lösa en stridsuppgift och grundläggande förläggningstjänst med tillförda moment så som CBRN eller SERE. Soldatprovet för värnpliktiga från Försvarsmedicincentrum har inneburit liknande moment med undantag för de

Foto: Erik Rehnberg

amfibiespecifika moment som till exempel vadning.

Efter att ha genomfört dessa prövningar under fyra dygn har de värnpliktiga för första gången ställts inför tuffa utmaningar i varierande väder tillsammans, vilket skapat en stark gemenskap och kamratskap och ett första steg till förbandsanda. Den känsla av samhörighet och förtroende för sin egen och gruppens förmåga att lösa uppgift kommer vara till en stor fördel för framtida utmaningar under utbildningsåret som fortsätter med befattningsutbildningar och förbandsutbildning.

Baskerceremoni

Efter att utbildningskontrollen och soldatprovet avslutats genomfördes under

högtidliga former en soldaterinran och baskerceremoni för hela Utbildningsbataljonen på Nya Älvsborgs Fästning under ledning av Chefen för Göteborgs garnison och Chefen för Utbildningsbataljonen. Det stolta tillfället när de värnpliktiga får ta del av soldaterinran och ta av sig fältmössan för att sätta baskern på sitt huvud innebär nu att de nyblivna soldaterna kan fortsätta sin resa med sin befattningsutbildning för att kunna krigsplaceras i sina krigsförband, 5. amfibiebataljonen, 17. bevakningsbåtkompaniet eller Sjukhusbataljonen.

NICKLAS HULT
BATALJONSFÖRVALTARE
UTBILDNINGSBATALJONEN

Foto: Emil Törnsäter

Finns det behov av svenska fallskärmsjägare och kustjägare?

En fråga med ett givet svar!
Efter att fred uppnåtts i Europa 1945, får man från militärt håll många nya erfarenheter av hur ett modernt krig kan gestalta sig. Därigenom identifieras nya och framförallt oväntade behov och utvecklingsområden, vilket får stora konsekvenser för deras organisationer.

Men vi tar det hela från början!

- I skydd av mörkret den 10 maj 1940 landar 77 tyska fallskärmsjägare med tio glidflygplan på taket till det från marken ointagliga fortet Eben Emael i Belgien. Efter en halvtimmas strid och med hjälp av ny sprängteknik erövrar fästningen med sina farligt långskjutande kanoner och 1 200 belgiska soldater kapitulerar.

- Strax före soluppgången den 19 augusti 1942 genomför 6 000 canadensiska och brittiska kommandosoldater ett frontalanfall mot en befäst fiende, för att inta hamnstaden Dieppe på den franska atlantkusten. Hamnen försvaras av 60 tyska soldater ifrån fyra betongbunkrar. Uppdraget slutar i ett blodbad för de allierade.

Här har vi två typexempel på uppdrag som tydligt påannonserar behov av ny kunskap, ny teknik och nytt taktiskt tänkande och framförallt behov av nya typer av förband.

Nya elitförband ser dagens ljus

Under invasionen av Kreta den 20 maj 1941, fortsätter de tyska fallskärmsjägarna med att visa prov på vad deras nya förband kan utföra. Denna gång

Foto: Joel Thungren/Försvarsmakten

med fallskärm. Men beroende på bristfällig underrättelsetjänst, fällning i dagsljus direkt på operationsmålen och utan förbekämpning av markmål, blir det en katastrof för de från skyn fallande soldaterna.

Det här blir de tyska fallskärmsjägerförbandens sista stora luftlandsättning, beroende på de stora förlusterna, bristande flygkapacitet och på en direkt order av Hitler. Han påstår att tiden för luftlandsättningsförband nu är förbi och att inga andra länder heller kommer att satsa på den här typen av förband. Men han hade, som så ofta, helt fel!

På rekordtid och vis av erfarenheterna från invasionen av Kreta bygger nu briter och amerikanerna upp sina luftburna förband. Förband som kommer att luftlandsättas på Sicilien den 9 juli 1943, Normandie den 6 juni 1944 och framförallt under världens största militära luftlandsättningsope-

ration, Market Garden, i Nederländerna den 17 september 1944.

Tyvärr blir den sistnämnda operationen en lika stor katastrof för den brittiska luftlandsättningsdivisionen vid Arnhem, som för tyskarna på Kreta, men då av helt andra orsaker, förutom bristande underrättelser om fientliga förband på marken.

De mycket dyrköpta erfarenheterna från anfallet av Dieppe omvandlas till ny kunskap och nytt taktiskt tänkande, inför landstigningarna på Italien 1943, då Sicilien den 9 juli och Salerno den 9 september erövrar. Inte minst används de nya insikterna inför världens största militära amfibieoperation på den normandiska kusten i Frankrike den 6 juni 1944.

Några år senare, kommer de nya erfarenheterna från kriget att påverka vårt svenska försvar.

Hur strider man mot luftlandsättningsförband?

I ett litet kontorsutrymme på arméstaben i Stockholm 1948, sitter kapten Nils Ivar Carlborg och funderar. Han har fått till uppgift att skriva ett reglemente för hur man strider mot luftburna förband. Ganska snart inser han att bästa sättet att ta reda på det, är att genomgå egen utbildning hos sådana förband utomlands. Tillsammans med löjtnant Tor Backlund från Älvsborgs Regemente i Borås, reser han därför till Fort Benning i USA hösten 1948, där de båda genomgår deras hårda och krävande fallskärmsutbildning med godkänt resultat.

Foto: Joel Thungren/Försvarsmakten

Foto: Joel Thungren/Försvarsmakten

Från tanke till verklighet

Nu händer det oväntade! När de båda officerarna ser hur man på kort tid kan få vanliga människor till att bli högmotiverade och högpresterande elitsoldater och vad sådana

förband kan åstadkomma i strid, föds den första tanken om att utbilda egna svenska fallskärmsjägare, med uppgift att verka bakom fiendens linjer.

Efter hemkomst och efter en hård och prövande övertalning av den svenska arméledningen, får de grönt ljus till att starta sådan verksamhet.

En mindre grupp särskilt utvalda officerare skickas till England, Frankrike och Belgien för utbildning och studiebesök, däribland Bo Schmidt, även han löjtnant vid Älvsborgs Regemente. Men denna gång har de som mål att bygga egna fallskärmsförband, välja egna tekniska lösningar och slutligen välja en ort där de flygtekniska, geografiska och meteorologiska förutsättningarna för fallskärmsblossning är mest gynnsamma i Sverige.

Valet blir Karlsborg, där de djupa skogarna i Tiveden dessutom möjliggör effektiv jägarutbildning. En första försöksomgång genomförs 1951 med befäl som skall tjänstgöra vid förbandet och året därpå grundas Arméns Fallskärmsjägarskola (FJS), då den första kullen värnpliktiga fallskärmsjägare utbildas. Deras huvuduppgift är spaning bakom fiendens linjer, bortom helikopteravstånd, för leverans av underrättelser till landets högsta försvarsledning, för att därefter övergå till störande verksamhet och strid mot strategiskt känsliga enheter.

Sedan dess och utifrån devisen att "ett stillastående är en tillbakagång", genomför förbandet ständiga utvecklingsprocesser, vilka 72 år senare har mynnat ut i de personliga egenskaper, den utrustning och den organisation som dagens fallskärmsjägare behöver ha, för att klara av sina officiella och mindre officiella uppdrag, inom och utom vårt lands gränser.

Behöver Sverige amfibiska kommandoförband?

I slutet av 1940-talet inom en annan del av vårt försvar, kustartilleriet, sitter en grupp officerare med djupa veck i pannan. De funderar på hur man kan försvara sig mot amfibiska anfall utförda av elitförband då kustbefästningar anfalls från sjön, men erövrar från land.

En tanke- och utvecklingsprocess likt den vid FJS igångsätts och utbildning och studiebesök genomförs vid Royal Marines i Storbritannien samt vid den franska Amfibieskolan i Nordafrika. Efter att ha använt en del okonventionella metoder för att visa upp vad rörliga amfibieförband kan åstadkomma som B-styrka, startar Kustartilleriets Närförsvarsskola 1952. Fyra år senare utbildas den första kullen värnpliktiga kustjägare tillsammans med attackdykare och andra specialister.

Nu kan kustartilleriet inte bara utföra sjömålsbekämpning, utan även övergå till rörliga och offensiva insatser i skärgårdsmiljö. Tre år senare får förbandet nytt namn, ny status och ny organisation, då Kustjägarskolan (KJS) 1959 startar sin verksamhet med bas i Vaxholm och med hela ostkusten som övningsområde för sin verksamhet.

Foto: Joel Thungren/Försvarsmakten

Förbandet har sedan dess genomfört ömsesidigt erfarenhetsutbyte med de amerikanska och brittiska amfibieförbanden och deras specialenheter och utvecklats till att bli det högkvalitativa elitförband som de är i dag, för uppdrag på både ost- och västkusten.

En föränderlig värld och förändrade krigsuppgifter.

Från det kalla krigets dagar och fram till dagens militärgeografiska och militärpolitiska verklighet och beroende på olika åtaganden utomlands, har våra svenska fallskärmsjägare och kustjägare fått nya krigsuppgifter, ny organisation och nya materiella förutsättningar för att kunna utföra sina uppdrag.

De båda elitförbanden är nu inte längre fristående skolenheter, utan ingår som mindre enheter i större utbildnings- och krigsförband. Deras uppdrag har blivit mer komplexa till sin natur, varpå en bredare militär repertoar har blivit deras mål, vilket blir tydligt när man ser hur de utbildas.

Numera har Kustjägarna avlastats av deras Amfibieskytteförband, till förmån för ökat fokus på ISR uppdrag (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance). Och Fallskärmsjägarna utbildas inte bara för underrättelsetjänst och subversiv verksamhet bakom fiendens linjer, utan tränar också för amfibiska uppdrag i maritim miljö i frontavsnitt, liksom för infiltration och exfiltration i urban stridsmiljö.

Därigenom har de båda elitförbanden, trots olika kultur, historisk bakgrund och uppdrag, närmast sig varandra, för att kunna vara operativt självständiga i skymningslägen och alla andra typer av lägen, där jägarförbanden är de första att sättas in.

"Att leva i nuet är att återberätta det förflutna"

**STEN-ÅKE HANSSON FJS/PCS 1971-72
FD OFFICER VID ÄLVSBORGS
REGEENTE**

Tankar efter Aurora – FMÖ 23 våren 2023

Sverige är i krig. Det är ett scenario som vi i olika skepnader och olika ambitionsnivåer har övat under årens lopp.

Under våren 2023 var det dags igen. Aurora i april-maj med totalt ca 20 000 personal i olika omgångar. En omfattande operativ övning med huvuddelen av Försvarsmaktens samlade resurser. Med dagens mått en stor övning, givet volymen på bl.a. den krigsorganisation som vi har.

Den minnesgode kommer ihåg de militärområdesövningar vi genomförde fram till och med 90-talet. De kallades försvarsmaktsövningar men inom militärområdesramen. Västgräns FMÖ 85, februari 1985, i milo Bergslagen: 21 000 personal, 5 000 fordon; Väst 86, september 1986 i milo Väst med 16 000 personal; Nordanvind mars 1991 i milo ÖN, 21 000 personal 23 bataljoner och med 12. fördelningen från Östersund som huvudförband. I september 1989 genomfördes Sydfront 89 med inte mindre än ca 30 000 personal i milo Syd.

Jag tar upp detta mest för att ge en bild över hur volymerna i krigsorganisationen och även i fredsorganisationen har ändrats. Detta är ju givetvis allmänt känt och det viktiga är att organisationen för markstridsförbanden sakta är i tillväxt.

Dagens fem militärregioner (inkl. P18) har inte samma roll och uppgifter som tidigare militärområden, men regionernas uppgifter ökar också efterhand.

Lång och samordnad planering

Aurora planerades i närmare ett och ett halvt år. I planeringen deltog också representanter för olika partnernationer, givet att en del utländska förband också rent fysiskt deltog i övningen.

Syftet med övningen kan vi sammanfatta med att den ska höja Försvarsmaktens samlade förmåga att möta ett väpnat angrepp mot Sverige och att tillsammans med andra kunna bidra till stabilitet i närområdet. Koordinerat försvar tillsammans med Finland är övningens tyngdpunkt.

Mål för övningen

Ökad förmåga att i en militärstrategisk ram genomföra nationella försvarsoperationer med flera så kallade integrationsområden:

- Ledning
- Logistik
- Mobilisering
- Operationer på djupet
- Sjömålsstrid
- Spridning mm.

I övningens ram fanns också totalförsvarsperspektiv – även om övningen i sig inte var en totalförsvarsövning. Målen var bl.a. ökad förmåga till ledning och samordning på olika nivåer, hantering av värdlandsstöd (VLS) samt möjligheter att dela relevant information på ett säkert sätt.

Ett särskilt intressant ämnesområde handlade om de moraliska delarna i krigföringsförmågan. Det innefattade att hantera perspektiv av typen krigets lagar, genderfrågor, skydd av civila och utsatta grupper i samhället.

11 moment från Kiruna till Skåne – några nedslag

Motståndarens anfall mot Sverige hade sin tyngdpunkt mot Gotland, sydöstra Sverige och Skåne. Men motståndaren genomförde också olika angrepp och aktiviteter mot andra områden i Sverige, t.ex. platser av betydelse för vårt försvar, mot vår infrastruktur och för att störa vårt arbete med VLS.

- Beredskapshöjning med aktivering och mobilisering. Skarpa inkallelser skedde till personal vid vissa krigsförband ur de olika försvarsgrenarna. Sveriges Radio sände skarpa meddelanden om inställelse på SR P4. Bland annat övades inryckning, utrustning och organisering i delar av Västergötland. För övrigt så kallades också en del uttagna civila fordon in till A-plats med bland annat lokala värderingsmän på plats.

- Värdlandsstöd med operativa transporter. Förband från USA anlände via vissa gränsovergångar i norra Sverige. I Härjedalen övades övergång av vattendrag med hjälp av färjor från Trafikverket, skydd av HV-bataljon och personal från ingenjörförband.

I Oskarshamns hamn urlastade ett stort finskt marinkårsförband efter fartygstransport från Finland. Även här deltog en HV-bat som skydd och stöd.

- Sjöfartsskydd på västkusten och ostkusten med deltagande av marinstridskrafter från tredje part.

- Markanfall med vår nyuppsatta 1. divisionen mot fi LL och LST i södra Sverige.

- Operation Skydda Gotland i samverkan med förband från tredje part.

- Operation Skydda Norrland

Hur gick det då?

En omfattande utvärderingsorganisation under ledning av en generalmajor deltog både i planering och i genomförandet. Gruppen arbetade systematiskt med observationer, dokumenterade och har efter analyser sammanställt en utvärderingsrapport.

Det är inte möjligt att här närmare gå in på den rapporten men ett par saker kan sägas: det har noterats att VärldLandS-momenten genomförts på ett föredömligt sätt, vilket är viktigt för samverkan med våra utländska partners. Vidare att en viss ledningskompression uppstod tidvis och ställvis. Mobiliseringsövningarna var mycket värdefulla och väl genomförda, särskilt som det inte har övats på många år.

Som sagt: vår krigsorganisation är i tillväxt, vplutbildningen ökar i volym för varje år och ett stort antal avancerade nya vapensystem tillförs armén efterhand. Nya utbildningsplattformar har etablerats: Dalregementet I 13, A9, I21/I5, K4 som utbildar nya krigsförband med begrepp vi känner igen.

Lokalförsvarsskyttebataljoner, jägarförband, artilleribataljoner, säkerhetsförband mm. Det går åt rätt håll och de ekonomiska ramarna ökar.

Övning Aurora kommer att följas av ett ökande antal övningar: ledningsövningar, totalförsvarsövningar och försvarsmaktsövningar för varje år som kommer.

LEIF ISBERG
ÖVLT (RO), FST

Första undervattenskränkningen efter Kalla Kriget kan ha ägt rum i Göteborg

I farleden utanför Asperö strax söder om Göteborgs hamn gjordes en trovärdig observation den 12 september 2011.

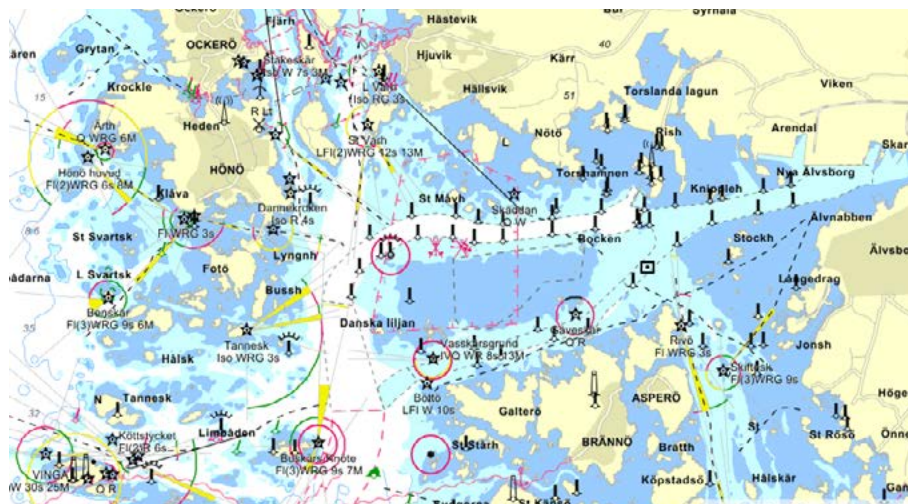
Efter kraftig bubbelbildning observerades ett föremål av flera personer när det rörde sig genom vattnet norrut i farleden. Det fotograferades innan det försvann. Föremålet hade stora likheter med observationen i Gullmarn 1985.

Fotografi Gullmarn

Vid den aktuella tidpunkten hade Marinen en samövning med flera Nato-länder i Södra Östersjön. Händelsen bedömdes som mycket intressant med ett fotograferat föremål och flera trovärdiga observatörer varför tre svenska örlogsfartyg beordrades att avbryta övningen och skyndsamt ombesera för att spana i området utanför Göteborg.

Inledningsvis sökte de militära bevakningsbåtarna Rapp och Stolt, ett kustbevakningsfartyg samt stridsbåtar från amfibieenheten på Käringsberget efter den misstänkta undervattensfar-

Sjökortsutdrag

kosten. En bevakningsbåt kunde med sin sonar följa ett eko utanför Göteborgs hamn i cirka tio minuter innan det försvann. Dykare undersökte botten på den aktuella platsen och där hittades spår på botten. Något senare gjordes en optisk observation från Stora Varholmen längre norrut i skärgården.

Kustkorvetterna, Malmö och Härnösand, spanade på territorialhavet mellan Vinga och Hätteberget utanför Marstrand. Minjaktfartyget Ulvön spanade inomskärs med sin hydrofon i området öster om Fotö i stora farleden till Göteborgs hamn. Succesivt förflyttades spaningen i skärgården norrut.

Den aktiva spaningen i Göteborgs skärgård och territorialvattnet utanför pågick i fyra dygn, fram till den 16 september. Under tiden operationen pågick låg det ryska signalspaningsfartyg Admiral Fjodor Golovin, SSV-520, i norra Kattegatt. Det rapporterades ha kablar ner i vattnet.

Försvarsmaktens bedömning av händelsen är Sannolik ubåt/undervattensfarkost vilket är bedömning 2 på en femgradig skala. Siffran 1 är Bekräftad ubåt/undervattensfarkost och siffran 5 är Tveksam ubåt/Undervattensverksamhet

Detta kan vara den första kända ubåtskränkningen av svenska vatten efter Kalla Kriget. Göteborg är den i särklass största hamnen i Norden. Ett stopp i hamnen skulle allvarligt påverka industriproduktion och folkförsörjning inte bara i Sverige utan också för våra grannländer. Det skulle också försvåra förstärkningar till de Baltiska länderna vid en konflikt med Ryssland.

NILS-OVE JANSSON
FD MARINKOMMANDOCHEF OCH
FÖRFATTARE TILL BOKEN RYSKA
UBÅTSOPERATIONER MOT SVERIGE
OCH I NORDEN

Minjaktfartyget Ulvön spanar innanför Fotö

RU Sissfåg

Hemvärnet i hembygden

Uppdraget har hållits i helgd 2023

Med uppdraget i fokus, så har 2023 varit ytterligare ett intensivt år. Uppdraget har hållits i helgd. Det har varit ett mer intensivt år än 2022, mätt med alla måttstockar.

EBG uppdrag att utbilda, organisera, vidmakthålla drygt 2600 aktiva avtals-skrivande hemvärnssoldater, organiserade i 4 bataljoner, 14 kompanier, 54 plutoner samt 2 musikkårer har kunnat fullföljas.

Utöver det ordinarie uppdraget, så har vi bistått med personal till utbildningsinsatsen av Ukrainska soldater, inom ramen för insatsen Operation INTERFLEX, vilket genomförs i Storbritannien. Insatsen uppsattes av Hemvärnet och ansvaret togs av Västra militärregionen (MRV)

Vi har utbildat drygt 350 nya godkända hemvärnssoldater som tillförs förbanden, huvuddelen av dem har utbildats vid vår mycket väl fungerande introduktionsutbildning (HV INTRO).

Vi har ytterligare tillgodosett bättre materiella förutsättningar, med fordon, vapen, förrädsförutsättningar vilket gynnat alla förbanden, och ytterligare ökat insatsberedskapen.

Vi kan med gott samvete säga att vi bidrar till högt beredskapssatta förband, med god numerär, som ständigt är beredda att bistå samhället, och att lösa skarpa uppgifter.

Personalen

EBG personal består av 35 anställda personer varav 11 är civila. Vi genomför i skrivande stund aktiv rekrytering av militära befattningar, och har ett antal ansökningar att hantera, vilket är glädjande. Det innebär att vi ökar bemanningen, och att det är trångt i våra lokaler.

Inom hemvärnsförbanden har bemanningen kraftigt utökats. Även om flera befattningar "rader" saknas, så har vi en övertalighet på våra förband, i skrivande stund över 2600 hemvärnssoldater som har aktiva avtal. De befattningar som saknas är oftast ändamålsenligt utbildade s k avtalsbefattningar från de Frivilliga försvarsorganisationerna (FFO).

EBG driver, och får stöd av MRV att

Överstelöjtnant Peter Forsberg, chef Elfsborgsgruppen.

verka för en utökad förbandssättning av våra förband, såväl avseende våra specialenheter, samt nyskapade enheter, såsom funktionsplutoner och på sikt behövs även kompanier. Under 2024 är det hittills planerat att utbilda upp mot 600 nya hemvärnsmän vid EBG. Det är, om man jämför med "förbandsklossar" numerären på en fullbemannad bataljon.

Devisen avseende kommande bemanning inom Hemvärnet kan beskrivas som Rekrytera förbanden där vi når framgång, och lös uppgifter där vi behövs! Devisen är likaså en understrykning av att förbanden, och personalen behövs både i hembygden och inom landet i övrigt. Vi når stor framgång och röner stor respekt i våra trakter, vilket vår egna hemvärnspersonal är den yttersta garanten för, då de är Försvarsmaktens mest utspridda, och förankrade företrädare i samhället, kort sagt, våra ambassadörer.

Operation INTERFLEX

EBG bidrog med ett drygt tjugotal befattningar i genomförandet av insatsen OP INTERFLEX. Insatsen genomfördes, för vår del i Storbritannien under hela sommaren 2023. Det innefattade utbildning av Ukrainska soldater, som därefter återreste till Ukraina, för att ingå i förband till försvar mot den ryska aggressionen, och krigföringen.

Utbildningen i Storbritannien har fortsatt oförtrutet, och den svenska uppgiften löses av de övriga militärregionerna under hösten 2023.

Nya uppdrag inom ramen för stöd till Ukraina kommer att genomföras. Nästa organiserade enhet som EBG bemannar, är i Storbritannien hela våren, och reser dit mitt i vintern. Ytterligare ett tjugotal av våra instruktörer kommer, att komma tillbaka rika på erfarenheter, och med god förmåga att bidra till vidare utveckling, och utbildning av EBG förband.

EBG instruktörer är ett nödvändigt, och ett mycket betydelsefullt bidrag till att bibehålla en hög nivå på förbanden. Det kan inte nog understrykas att vidmakthållandet av en solid instruktörs-kader är avgörande för våra egna förbands uthållighet och utveckling.

HV INTRO-utbildning

Ett tydligt exempel på betydelsen av att ha en egen stadga inom instruktörsledningen, är EBG introduktionsutbildning av nya hemvärnssoldater, som benämns HV INTRO.

HV INTRO genomfördes under sex tillfällen 2023, och är planerad att genomföras vid 9 tillfällen under kommande år 2024. Utbildningen är under fyra intensiva dygn, där de blivande hemvärnsmännen behöver vara förberedda.

Planering och genomförande av HV INTRO, görs i mycket stor utsträckning av EBG egna HV-instruktörer. Att sätta tillit till "våra egna" instruktörer, som vi i många fall helt har utbildat själva, är en stor trygghet för oss, och en kvalitetssäkring. Kvalitetssäkringen består i att vi har en väl avvägd "mättstock" på kraven, att kraven är konsekventa och samfälliga inom instruktörslaget.

Som nämnt ovan, så höjer det kvalitén, och självständigheten alla EBG förband, då instruktörerna kommer ur alla våra enheter.

HV INTRO genomförs under nio ordinarie tillfällen 2024 vid EBG. Inbjudan till Intro sänds till ny HV-personal, som ansökt löpande. Anmälan sker av den enskilde enligt kallelsen.

Förbandschefer bereds och uppmanas ta möjligheten att träffa sina blivande soldater dag fyra (söndag) under respektive HV INTRO.

Aktivitet kostar pengar

Budgeten har under 2023 "gått i taget" och det är något som vi tidigt under året noterade vartått det bar. Vi har kommu- niserat behovet av utökad budget i tid och kunnat få omfördelning av pengar, och inte behövt begränsa verksamheten på ett omfattande sätt. Vi fortsätter att

Period	Intro-utb nr	Plats	Datum	Anmärkningar
Vecka 405 tor-sön	Intro 1	Känsö	2024-02-01--04	Ak4
Vecka 410 tor-sön	Intro 2	Känsö	2024-03-07--10	Ak4, pistol
Vecka 423 tor-sön	Intro 3	Känsö	2024-06-06--09	Ak4
Vecka 434 tor-sön	Intro 4	Känsö	2024-08-22--25	Ak4
Vecka 436 tor-sön	Intro 5	Känsö	2024-09-05--08	Ak4, pistol
Vecka 441 tor-sön	Intro 6	Känsö	2024-10-10--10-13	Ak4
Vecka 445 tis-fre	Extra Intro 7	Känsö	2024-11-05--11-08	Ak4
Vecka 445 ons-lör	Extra Intro 8	Känsö	2024-11-06--11-09	Ak4, pistol
Vecka 445 tor-sön	Extra Intro 9	Känsö	2024-11-07--11-10	Ak4

vakta på kostnaderna, och sköta "skatte-kronan" på bästa sätt.

Att budgeten är ansträngd för att lösa EBG uppdrag, trots att Försvarsmakten, i dessa tider får utökad budget går att förklara. De kraftiga personalökningar som våra förband ser, innebär att allt förbrukas mer. Det innebär att förbrukning av ammunition, förplägnad, bränslen, instruktörslöner och avtals- samt befattningspengar sammantaget ökar. Det tillsammans med utökad personalvolym, och fördyringar resulterar i ökade kostnader.

Inför 2024 baserar vi förstås vårt budgetunderlag på innevarande års erfarenheter. Just nu ser vi inte att vi

aktivt behöver begränsa vår ambition. Vi ser att uppdraget kan slutföras enligt vår lagda planering.

Logistik & mtrltjänsten

En kontinuerlig tillförsel av materiel till förbanden sker fortlöpande. Då vi har utspridda förrådsställningar av förbanden så innebär det mycket transporter, och arbete i förrådslokalerna. Inventeringsrutinerna har förstärkts, och betydelsen av att förbandens egen personal deltar aktivt i förrådsarbete, grundtillsyn, transporter, inventering samt reparationsrutiner kan inte nog understrykas. Byte av en stor del av vapnen i förbanden har gjort till de nya AK4 C

Instruktörskurs Taktiskt omhändertagande skadad, IK TOS

TID	PLATS	INNEHÅLL	KRAV	DELTAGARE	ANSVARIG	ANMÄLAN
Vecka 405 onsdag 31 januari – söndag 4 februari.	Göteborg	Enligt FSS.	Genomfört IK 1 samt förståelse för grunder TOS bas-nivå.	Avsedd för dig som kommer att delta som instruktör vid TOS utbildning. Max 20 deltagare.	Öserg Lösnitz	mrv-ebg-utb@mil.se sista anmälningsdag är söndag v401.

Grundkurs Övningsledare Automatkarbin GKÖLAK BAS - LOKAL

TID	PLATS	INNEHÅLL	KRAV	ANSVARIG	ANMÄLAN
Vecka 404 - 5 söndag 28 januari – söndag 4 februari.	Göteborg	Grundkurs Övningsledare Automatkarbin BAS (HVT423F1000)	Genomfört IK 1 samt genomfört brukarutbildning AK4	Serg Gustafsson	mrv-ebg-utb@mil.se sista anmälningsdag är söndag v401.

Gruppchefskurs 1 - REGIONAL

TID	PLATS	INNEHÅLL	KRAV	DELTAGARE	ANSVARIG	ANMÄLAN
Vecka 409 - 410, måndag 26 februari – onsdag 6 mars	Käringberget och Remmene.	Grundkurs Övningsledare Automatkarbin BAS (HVT423F1000)	VPL, GMU eller GU Godkänt kompetensprov Ak4B. God fysisk status.	Avsedd för de som skall placeras i befattning som gruppchef/stf inom Hv.	Fk Ralph	mrv-ebg-utb@mil.se sista anmälningsdag är söndag v 404.

Stabsutbildning – GK stabstjänst

TID	PLATS	INNEHÅLL	DELTAGARE	ANSVARIG	ANMÄLAN
Vecka 420, onsdag 15 maj – söndag 19 maj. Vecka 442, onsdag 16 oktober – söndag 20 oktober.	Göteborg	GK Stabstjänst (MAHGK119FU02) Kursen genomförs två tillfällen 2024.	Avsedd för de som är eller skall placeras i befattning som kompanichef, bataljonschef, stabsmedlem och chef/stf ledningspluton.	J Karnevi. Genomförs av Försvarsutbildarna	mrv-ebg-utb@mil.se sista anmälningsdag är 6 veckor innan kursstart.

Forts nästa sida

har genomförts med en effektiv tidsplan och stort deltagande ur förbanden. I likhet med betydelsen av egna instruktörer, som berörts ovan, är det vitalt med egen personal i förbanden, som har god kunskap gällande förbandens alla mtrl-system. På sikt kommer hemvärnsförbanden att kunna bemanna tekniska befattningar med ny personal, för att hantera egna tekniska system.

Utbildning 2024 lokalt & regionalt

I EBG VO 24 framgår alla lokala kurser, samt vissa regionala kurser som EBG planerar, eller aktivt stödjer. Det är ett drygt tjugotal kurser planerade under 2024. Jag vill särskilt understryka några goda möjligheter till bra, och nödvändiga utbildningar, där anmälan behöver genomföras snarast. Kurserna som genomförts under det gångna året är omvittnat uppskattade av deltagarna, och väl förankrade i FM & HVSS kurskataloger.

Fokusområden 2023-2024

Under 2023 har EBG huvudfokus varit att hantera tillflödet av ny hem-

värnspersonal, parat med att behålla den redan befintliga personalen. Därtill hade vi ett mycket tongivande truppbidrag till genomförandet av årets storövning Aurora 23. EBG förband deltog med 1150 soldater i Aurora-23, vilket gjorde ett fotavtryck, av att även västra Sverige och Göteborgsregionen innefattades i storövningen. Under året har vi likaså lagt mycket arbete på att ytterligare konsolidera våra utspridda förråd, och stärka rutinerna i syfte till att utveckla insatsberedskapen för våra förband. Vi vill fortsatt bidra till att vara en uppskattad aktör, vid Göteborgs garnison.

Inför 2024 är målsättningen att även Elfsborgsgruppen fasta bemanning är fullbemannad, nu när hemvärnsförbanden är så gott som fullbemannade. Vi ska vidare fullfölja planläggningen i vår verksamhetsorder 2024 (EBG VO24). Vi har som målsättning att under nästa verksamhetsår genomföra flera Särskild Övning Förband (SÖF) såsom funktionsövningar, liknande det vi genomförde under 2021. Den typen av övning, särskilt för funktionsbefattningar har visat sig vara mycket uppskattade, av

samfällid samt likriktande utbildning, och har bidragit till goda kontakter mellan våra förband. Några av EBG förband kommer även under 2024 genomföra sammanslagna bataljonsövningar, med både SÖF & KFÖ. Övningarna innebär att de även kommer prövas avseende planering av nya uppgifter.

En ytterligare utökad aktivitet inför 2024 verkar vara linjärt ökande, med fortsatt tillströmning av personal till förbanden. I linje med det har vi förhoppningar att FM kan bidra till att tillse att personalen har sina "rader", vilket är benämningen på befattning som är tillhörande ett av våra befintliga, eller förhoppningsvis tillförda eller nyskapade förband.

Inför helgsäsongen så återhämta efter egna förutsättningar, och förbered er därvid på ett nytt verksamhetsår. Följ omvärldsläget, och bibehåll nätverk och kontakter med personalen vid EBG, och inom era förband.

Bästa hälsningar från personalen vid Elfsborgsgruppen genom,

PETER FORSBERG
CHEF EBG

Årets Introverksamhet

Då var årets sista HV Intro genomfört för Elfsborgsgruppen och vi kan konstatera att vi återigen har haft ett fantastiskt år med många nya Hemvärnssoldater.

Under året har vi haft förmånen att utrusta och utbilda ca. XXX hemvärns-soldater fördelat på 6 Intro tillfällen vars soldater nu förstärker våra 4 hemvärnsbataljoner. Introverksamheten har fördelats på 3 tillfällen under våren och 3 under hösten där samtliga har genomförts i den vackra och historiska miljön på Känso i Göteborgs skärgård.

Hur går det till?

Ett standard Intro börjar på torsdagen med inryck där vi möter upp förväntansfulla, nyfikna och ofta lite nervösa civila personer utanför vakten i Göteborg. Dagen fortsätter med att hämta ut all utrustning från Serviceförrådet följt av en materiellinventering och eventuella byten i idrottshallen på Garnisonen. Vid lunch har soldaterna uniformen, för många ett kärt återseende och för andra en helt ny bekantskap. Efter lunch följer ett besök från C Elfsborgsgruppen, Öv Lt Forsberg, som gärna besöker soldaterna för att hälsa dem välkomna. Därefter avslutas

materialtjänsten innan det är dags att ta sig ned till regementshamnen för avfärd till Känso.

Vid ankomsten till Känso väntar logementsindelning och middag innan kvällspasset tar vid med sekretessavtal och information om Försvarmakten och Hemvärnet. Kvällen avslutas med sytjänst av kragspeglar och märken.

Efter en god natts sömn börjar fredagen med ett förmiddagsspass i lektionssalen med Hör upp och Hör sen, efter det efterföljande vapenteori är i fokus. Mycket information på kort tid men uppskattat pass för många som kommer till insikt om hur mycket som förändrats till det bättre jämfört med förr. Efter lunch genomför vi en praktisk riskvinkelbana för att visuellt och praktiskt gå igenom vad vinkeln V, Q och 2:1 förhållandet faktiskt innebär för begränsningar och möjligheter.

Därefter tar sjukvården vid med HLR och stora delar av TOS. Två mycket uppskattade utbildningspass

där deltagarna verkligen får arbeta praktiskt med omhändertagande, första förband, tryckförband, tamponering, CABCODE, AT-Mist och mer. Vi tar även upp konkreta exempel där utbildade soldater har nyttjat vad de lärt sig på utbildningen i skarpa situationer som uppkommit i det civila livet och gjort enorm skillnad på utfallet.

Fredagen avslutas med en orienterande utbildning om de vapensystemet vi kommer utbilda i under resterande tid på Intro med fokus på namn på vapnets delar och funktioner.

Lördagen är laddad med förväntan och för många är det en del nervositet i leden då den praktiska vapenhanteringen tar vid som består av repetition vapenhantering inklusive ladda, patronur, färdigställning/ anläggning/ grund-

ställning, skjutställningar, visitationer, vapenkontroll.

Efter en intensiv dag med hantering av vapnet är det dags för den praktiska examinationen där nervositeten ger sig tillkänna. Många klarar sig på första försöket och andra behöver något mer på grund av slarv eller nervositet ställer till det. Tyvärr har vi ibland soldater som inte klarar examinationen men som erbjuds att återkomma ett annat Intro för att genomföra delar av Intro igen.

Efter den praktiska delen kommer det teoretiska provet som följs av middag. Under kvällen fortsätter vapenutbildningen samt eventuella muntliga omprov för dem som haft enstaka fel.

Söndagen startar extra tidigt med

avfärd från Känso och transport ut till något av de närliggande skjutfälten där skarpskjutningen tar vid och de sista examinerande timmarna på skjutfältet med grundläggande skytte och vapenhantering är i fokus. Under lunchen brukar flera mottagande kompanier passa på att besöka sina kommande soldater och ge information om kompaniet och vilka som är kontaktpersoner i respektive kompani samt kommande tider och övningar. Ett mycket uppskattat moment bland soldaterna och Introinstruktörerna.

Efter återresa till Garnison är det dags för vapenvård för truppen och instruktörskadern påbörjar vård av övningsmateriel och fordon. Mycket som händer på kort tid, men med erfarna instruktörer brukar detta gå mycket smidigt.

Söndagen avslutas med en utvärdering och avtalsskrivning av Hemvärnsavtal. Här försöker vi även besvara de eventuella kvarvarande frågor som kan finnas kvar efter helgens utbildningar.

Slutligen avslutas Introt med att kurschefen kommenderar "HV Intro - Höger, vänster om - marsch!" och avfärd hemåt med all utrustning.

Introkadern

Intro verksamheten hanteras och planeras helt av Hemvärnsförbandens egna instruktörer som gör ett gediget och mycket bra arbete som även tydligt

syns i de utvärderingar vi får in av soldaterna per Intro.

Som instruktör inom Introverksamheten får man fördelar förutom att öva och utvecklas i sin roll som instruktör. Som exempel, nätverkanter mellan Hemvärnsinstruktörer som knyts till Introt gör det möjligt att bygga kontakter och därmed kunna stödja syskonförband vid behov.

Som en kvalitetsstämpel på de kunniga instruktörer vi har är många av dem ianspråktaga till större och mer komplexa uppgifter som Interflex eller övningar som Aurora under våren 2023.

Introverksamheten har även fungerat som en effektiv praktikplats för instruktörer under IK1 och TOS-utbildning där man kan praktisera sina nya kunskaper skarpt, detta är ett riktigt bra koncept som vi kommer nyttja även under 2024.

Vi som leder Intro försöker hela tiden utveckla och förbättra Introverksamheten och ser gärna att fler vill stödja oss i vår verksamhet, det kan ge en stark grogrund för vidare karriär som hemvärnsinstruktör.

C-INTRO ELFSBORGSGRUPPEN

LT JOHAN PANTZAR

STF C-INTRO ELFSBORGSGRUPPEN

FK JOAKIM FLINK

Besök i åk 7-9 på Gullhögskolan, Vårgårda

Med anledning av att beredskapsveckan just varit blev jag inbjuden till den anpassade grundskolan i Vårgårda för att berätta om Hemvärnet. Där träffade jag några trevliga killar som var väldigt intresserade av att lyssna på vad jag berättade och att se på bilder som jag hade med mig. Just nu går det inga tjejer i den här gruppen. De som ville fick även prova på att bära uniformspersedlar. Det var uppskattat! Inte blev stämningen sämre av att jag bjöd alla på kanelbullar eftersom det var kanelbullens dag. Här kan ni se några bilder från besöket.

ANNELIE SVENSSON

INFOBET ÄLVSBORGBATALJONEN

Dagbok – INTERFLEX

Ansiktsmaskering.

Bakgrund om INTERFLEX

Operation Interflex är fortsättningen på operation "Orbital" (som var utbildningsinsatsen i Ukraina) och som nu sker på flera platser i Storbritannien med stöd av allierade, däribland Sverige.

Det som är unikt är att detta är första gången stridskraften Hemvärnet, som tidigare utgjorde en del av armén, genomför en Internationell insats.

Att få vara med att skriva ett nytt kapitel av Militärhistoria känns ärofyllt.

Förutsättningar.

Med anledning av att Interflex är en pågående insats kommer varken platser, namn eller andra känsliga och/eller specifika detaljer nämnas.

Utbildning

Första gången hela kompaniet var samlat skedde i samband med utbildningsveckan.

Denna hölls i Sverige och gav utmärkta förutsättningar för att skapa den gruppdynamik, pedagogiska fär-

digheter och materielkunskap som uppgiften i sig kräver.

Mest givande och det jag, samt väldigt få andra tidigare gjort, var att arbeta med tolk vid genomförande av utbildning.

Detta kan tyckas vara enkelt, men det kräver en del finputsning innan allt sitter.

De två veckorna gav oss nya färdigheter, men också nödvändiga uppdateringar och därmed var såväl mål som syftet med utbildningen uppnått.

Zero week.

I slutet av juli samlades kompaniet på nytt efter en kort, men ack så välbehövlig ledighet.

Tjänsten bestod nu främst kring att inventera, packa och lasta den personliga utrustningen samt det som förbandet i övrigt skulle behöva under insatsen.

Under första helgen i juli lyfte vi till slut från en stad i Mellansverige med destination England. Vid ankomst till förläggningen väntade upppackning och mat innan möjligheten även gavs till ett lättare fyspass.

De kommande dagarna genomfördes rekognoscering av övningsterräng, planering av kommande utbildningspass samt samverkan med brittiska Ministry Of Defence, som ansvarar för operationen. Vi kan i Sverige tycka att vi är väldigt byråkratiska, men det visade sig snabbt att England spelar i en helt annan nivå än vad vi är vana vid och pappersexercisen den första veckan var omfattande.

Även uppkörning stod på schemat vilket för de flesta gick utan bekymmer även om det krävs en del aktiv tankeverksamhet att hålla sig på "fel" sida vägen.

Planeringsveckan började närma sig sitt slut och förbandet stod nu redo att ta emot våra rekryter.

Week 1

Det var en skara trötta soldater som anlände sent en småregnig kväll under första delen av juli månad till en större flygplats på ön. Där möttes de upp av våra instruktörer för att få hjälp att genomföra sin inryckning vilket innebär att hämta ut sin utrustning och uniform som kommer att användas under utbildningen. För många var detta en helt ny tillvaro vilket märktes på den osäkra blick som mötte oss. Vissa hade själv tagit värvning medan andra var en del av mobiliseringen och fick begränsat om ens någon tid att ta farväl av sina nära och kära innan det

var dags att sätta sig på ett flygplan med okänd destination för att ta första steget till tjänstgöring i UAF (Ukrainian Armed Forces)

På förläggningen var allt redan förberett inför rekryternas ankomst i de enkla men ändå iordninggjorda kaserner som nu skulle utgöra det som skulle kallas hem de närmsta veckorna.

Första dagen bestod av materialtjänst som i all sin enkelhet handlar om att bekanta sig med den utrustning de fått ut, dess syfte och i vilken ficka och i vilken packning den skulle ligga.

Därefter följde grundläggande vapenutbildning innan det var dags att ge sig ut på första fältövningen där grundläggande färdigheter som enskild soldat utbildades i, övades och prövades.

Week 2

Förmåga att enskilt kunna genomföra ett omhändertagande av sig själv eller en kamrat är något som inte bara är ett krav utan även en självklarhet inom väpnade styrkor världen runt. Detta är något vi i Sverige är väldigt duktiga på och som vi av förklarliga skäl även vill sprida vidare genom det koncept vi kallar TOS (Taktiskt Omhändertagande av Stridsskadad).

Utbildning i att sätta avsnörande förband, tamponera öppna sår kombinerades med förflyttning av sårade kamrater genom användandet av olika bärtekniker.

Därefter följde kunskap och praktiska övningar i minipikning en kunskap som inte bara är viktig att kunna här och nu utan även för alla de år som kommer där Ukraina efter kriget har

Terrängmodell.

Soldat.

en lång resa kvar för att återuppbygga det som en gång var.

Veckan avslutades med ett par dagar i fält där stridsförflyttningssätt såväl enskilt som i större enheter i kombination med lite vila, spaningsuppgifter och förflyttningar. Stridsvärdet var trots den väderlek som de brittiska öarna all som oftast vill bjuda på, fortsatt högt.

Week 3

Näst på tur var utbildning i strid i urban miljö vilket genomfördes i en anläggning inte helt olik de som används i Sverige för samma ändamål.

Denna typ av strid är komplex då stridsfältet på ett tydligare sätt genomförs i alla tre dimensionerna. Fienden kan finnas i ett fönster på andra sidan gatan, i källaren från huset du passerar eller bakom dörren du missat att kontrollera.

Övningarna upprepades gång på gång för att börja befästa kunskapen de erhöll.

Förflyttningarna gick snabbare, mål upptäcktes tidigare, kommunikationen började fungera och eld mot fienden ökade i intensitet.

Efter detta var det dags för försvarsstrid i värnsystem, en förmåga vi själva hade under stora delar av kalla kriget men som varken övas eller planeras för i dagens Försvarsmakt.än så länge. Krigets Ukraina har visat att detta är något vi både kan och bör återinföra.

Striden i sig är inte helt olik den i urban miljö med vinklar och vrår, men ändå med andra utmaningar. Att genomföra värnstrid var något som rekryterna tog till sig snabbt och mot slutet av utbildningsblocket visade sig vara riktigt duktiga på.

Week 4 och 5

Så var det dags att omsätta den vapenutbildning rekryterna fått tidigare, till skarpskjutning, vilket innebär att de för första gången skickade skarpa projektiler mot måltavlor i terrängen framför sig. Denna del av utbildningen är av förklarliga skäl omgärdad av rigorös säkerhet för alla inblandade, något vi i Sverige är bevisat duktiga på under vår utbildning på hemmaplan.

Vårt värdland visade sig dock spela i en helt egen liga avseende verksamhets-säkerhet kopplat till skarpskjutningar och vi fick snart bekanta oss med den brittiska byråkratin. Ordet RASP var något vi snabbt kände stark avsky kring.(de som vet, de vet)

Sammantagen så visade det sig att rekryterna trots den begränsade utbildningen tagit till sig densamma på ett utmärkt sätt och tiderna blev kortare samtidigt som träffbilderna blev mer samlade.

Veckorna avslutades med ett antal stridsskjutningar i såväl dagsljus som i mörker med stridsfältsbelysning och mycket goda resultat.

Skydd rök!

Hemfärd

Det var en typisk morgon i England i mitten av augusti, dvs solblandat regn och en viss frustration av att inte veta vilken uniform som skulle bäras utifrån väderleken.

Efter att kontrollerat förläggningen och tagit ett par personliga avsked ställde kompaniet upp sig längs bussarnas väg ut ur campen för att på ett mycket värdigt och hedrande sätt önska våra rekryter lycka till och tack för att vi fått möjlighet att få genomföra deras grundutbildning.

Nu väntade hemresa till Ukraina för vidare tjänstgöring inom de väpnade styrkorna och trycka bort fienden ur moderlandet.

Tomheten när bussarna lämnat och bommen sänkts var total.

Reflektion:

Det var vid första anblick en brokig skara som mötte oss och där de fysiska förutsättningarna p.g.a aktuella levnadsförhållanden satt sina tydliga spår.

Lyssksjutning.

Vi alla blev dock imponerade och inspirerade över det engagemang, vilja och dedikation som rekryterna uppvisade. Tacksamma för att få göra sitt för att försvara landet mot den ryska aggressionen och det stöd med utrustning och utbildning som västländerna tillhandahåller.

I mitten av utbildningen hände något. de gick från att vara vilsna själar till att bli motiverade soldater och till sist krigare. Att få vara med på denna resa har varit en stark upplevelse på många sätt.

Kraften att fortsätta driva, utveckla, coacha soldaterna till att bli de bästa de kan utifrån egen förmåga är dels utifrån min egen drivkraft, men eldas på av soldaternas hunger efter kunskap inför den verklighet de snart ska gå till mötes.

När vi så den sista dagen på skarpskjutningen genomförde "patron ur", satte det även punkt för utbildningen som helhet. Vi var färdiga.och luften gick ur fullständigt. Det hade varit ett långt och intensivt lopp och helt plötsligt hade vi passerat mållinjen. Var vår insats tillräcklig, hade jag kunnat göra något annorlunda, kunnat ge mer? Frågorna var många, men jag kan i skrivande stund säga med säkerhet att jag gjort med yttersta och lite till.nu hoppas jag bara att det räcker, mer kan jag inte göra.

Av de vi utbildat under sommaren är det statistiskt bevisat att flertalet av dem inte kommer att få fira in det nya året med sina familjer, det är den bistra sanningen.

Förhoppningsvis medför dock vår utbildning att flera av dem än vad statistiken visar, kommer få den möjligheten. Detta är den drivande faktorn i den utbildning jag och mina fantastiska instruktörskollegor på plutonen genomfört.

Den ena sommaren är inte den andra lik, men vissa är mer betydelsefulla än andra. Denna sommar var jag med och gjorde skillnad.på riktigt!

**SGT "JOE", SWECOY, TDSU3,
INTERFLEX 5, ROTO1**

442.Insatskompaniets KFÖ vecka 337

Maskerat Stabstält 22. Foto: Försvarmakten.

Stab- och Tross övade gruppering med kompanistaben, på tre olika platser grupperade vi under tre dagar, med efterföljande nedtagning av grupperingsplats för nästa omgruppering, det avslutades med den fjärde grupperingen på ursprungsplatsen.

På så kort tid som möjligt, en tid som förbättrades och blev mycket bra, ska vi resa Stabstält, högantenn, sätta upp fjärrmanövrering av RATGB1112 för både RA180 samt KV samt sätta upp växel för trådbunden telefoni med en hel del tråddragning till närliggande förband. Dessutom ska staben och stabstältet organiseras för att få expeditionstjänsten att flyta på så bra som

möjligt. Sist men inte minst ska allt, verkligen allt, maskeras och/eller döljas för att minimera risken för upptäckt, både från passerande trupp men självklart även från en möjlig UAV. Inom Stab- och Tross samarbetar Stabsgruppen med Packgruppen samt med Sjuk-

Sjukvård.

vårdsgruppen om de sistnämnda samgrupperar med resterande tropp, men ofta är de iväg på egna sjukvårdsövningar vilket självklart är en extremt viktig förmågehöjande aktivitet. Kokgruppen som också är en del av Stab- och Tross övade tillsammans med 441. Insatskompaniet och under dess ledning.

Soldatkunskaperna övades i form av tilldelning av Stridsställningar samt Eldställningar, vid ett flertal tillfällen besattes eldställningarna med väl godkänt resultat. En kväll när det var lugnt på grupperingsplatsen lade vi in ett improviserat skadeläge där en soldat ramlat ned från en lastbil, detta var fingerat men det visste inte sjukvårdarna innan de kom fram till soldaten och hittade information om ett brutet ben. Soldaten togs om hand enligt sedvanlig rutin inklusive omhändertagande av soldatens vapen och sjukvårdarna fick öva på sjukvårdsmomenten efter det inledande adrenalinpåslaget.

Vi har under årets SÖF samt KFÖ ökat vår förmåga väsentligt, Stab- och Tross har många specialister, både med värnplikt som bakgrund samt med GU-F som bakgrund. Det ska övas i både de specifika specialistkompetenserna såväl som i allmän soldatduglighet. De senaste två övningarna, vårens SÖF samt höstens KFÖ har haft ett mycket bra övningsupplägg där vi har fått förbättra och befästa många kritiska kompetenser, att snabbt kunna gruppera, från en inledande rekognosering, till en fullt uppsatt och funktionsduglig stabsplats med fungerande samband är en sådan kritisk kompetens.

**JOHAN NOLÉN
C STAB- OCH TROSS,
442.INSATSKOMPANIET
44.ÄLVSBORGSBATALJONEN**

441

Juni & Juli, målade en TGB30, en släpkärra samt en pickup.

September, genomför KFÖ. 441, 442 och 443 genomför KU Eskort.

Oktober, 44 bat tillsammans med 45 bat är insatta i eftersök i Hillared.

43.hvbataljon från Elfsborgsgruppen övade med 40.hvbataljon från BohusDalgruppen

Utbildning i CRM. Foto: Carl Kjellberg

Vecka 45 och 46 genomförde 40 Hv bat och 43e Hv bat en gemensam kraftsamlad utbildnings insats.

Fokus på utbildningarna var att personalen fick rätt behörigheter för sina befattningar.

Årets utbildningsinsats inriktades mot de sjögående delarna av förbanden.

Övningen ingår i MilitärRegionVäst (MR V), Sjövärnskåren (SVK) Göteborg och SVK Bohuslän gemensamma kraftsamlad för att möta det stora nytillskottet av nya Hv soldater.

I övningen ingick 43 st Hv soldater. Utbildningarna som genomfördes var: N8 (Nautisk utbildning), M8 (Maskin utbildning), CRM Grund och CRM fort-

sättning (Crew Resource Management) och Transport farligt gods på sjön. Soldaterna hann även med erfarenhets utbyte och förbrödning mellan förbandens personal.

Ett stort tack till instruktörerna som med stort engagemang gjorde utbildningen till en succés.

FJ CARL KJELLBERG

Lektionssalen. Foto: Carl Kjellberg

Losskastning med stridsbåt 90H. Foto: Carl Kjellberg

445 HV Grkpluton – förmågehöjande utbildning

Under lördagen v348 genomförde 445 HV Grkpluton en förmågehöjande KU på Amf4 tillsammans med delar av 44: bataljonens insatskompanier.

Dagen inleddes med en kortare genomgång av scenariot för simuleringen under dagen samt de övergripande målen; att ge insatskompanier grundläggande och ovärderlig kunskap att agera som eldobservatörer samt att träna egna funktioner när indirekt eld behöver skjutas med eldobservatörer.

Därefter påbörjades vissa praktiska förberedelser för det simulerade scenariot samt en teoretisk eldobservatörsutbildning för deltagarna från insatskompanierna.

Den teoretisk utbildningen innefattade grundläggande kunskaper kring indirekt eld men fokus var på eldobservatörsuppgifterna. Minnesransan VISSSTBOA alla delar gicks igenom för att ge de blivande eldobservatörerna de verktyg som behövs för att kunna förmedla behov av indirekt eld

V - Vem, den egna anropssignalen för eldobservatören

I - Indirekt eld erfordras

S - Ställe, detta är målangivelse, var vill eldobservatören att den indirekta elden ska komma

S - Styrka, typ, antal. Beskriv motståndaren

S - Sysselsättning, vad gör motståndaren (försvarsgrupperade fordon, avsutten trupp, pågår fältarbeten mm)

T - Terräng, i vilken typ av terräng befinner motståndaren sig

B - Bredd, över hur stor yta finns motståndaren

O - Observationsriktning från eldobservatören till mål

A - Avstånd, till den egna gruppen som är närmast mål alternativt om tredje part är närmare.

Utbildningen innefattade även teori kring hur en eldreglering går till samt avgivande av verkansrapport.

Dagen fortsatte sedan i stridssimulatorens bestående av tre olika delmoment. Det första gick ut på att rekognoscera terräng för ett eldöverfall mot en vägspärr. Kompanicheferna redogjorde för sin taktiska plan och utifrån denna så utarbetade eldledarna en eldplan.

Under del två så övades skjutning med indirekt eld där eldledningsgrupperna fortsatt kunde observera målterräng. Detta gav kompanicheferna mer insyn i hur en eldledningsgrupp arbe-

tar samt att de kunde observera och förstå ytterligare hur eldreglering av indirekt eld praktisk går till. Under tredje och sista delen så förflyttades eldledningsgrupperna till angränsande rum utanför simulatorsalen och hela arbetsgången för en eldobservatör övades. Kompanicheferna fick förmedla behov av indirekt eld med hjälp av VISSSTBOA och sedan även göra eventuella eldregleringar.

Sammanfattningsvis var detta en mycket bra övning för alla involverade. Eldledningsgrupperna fick större förståelse för de taktiska aspekter som finns att hantera i ett samarbete med insatskompanier samt att förmågan hos insatskompanierna att hantera indirekt eld har stärkts. I stort stärker detta bataljonen då indirekt eld kan skjutas på fler platser utan att begränsas till en eldledningsgrupps möjlighet att observera den.

DANIEL RINGVIK

445 HV GRKPLUTON, C 3:E E-GRUPP

Hangarfartyget HMS Queen Elizabeth i Göteborg

Vid snabbt uppkomna säkerhetshot, kris eller krig står Sverige inte ensamt. Under en vecka i oktober besökte hangarfartyget HMS Queen Elizabeth Göteborg. Hon låg förtöjd i Göteborgs hamn och örlogsbesöket skedde inom ramen för försvarssamarbetet JEF (Joint Expeditionary Force) under ledning av Storbritannien.

Med anledning av starka vindar och kulingvarning anlöpte HMS Queen Elizabeth till Göteborgs hamn, fredag den 13 oktober, vilket var en dag tidigare än planerat. Havet och himlen gick ihop i grå nyanser när Göteborgs garnison förberedde sig för att ta emot hangarfartyget med besättning.

– Vi fick med kort varsel kännedom om örlogsbesöket och började direkt planera mottagandet och bevakningen av hangarfartyget. Det finns rutiner för detta och även för samverkan med andra myndigheter, berättar Frank Eriksson, Operationschef på Älvsborgs amfibieregemente.

Semper Opus Solve

Att ta emot örlogsbesök är en av amfibieverksamhetens ordinarie uppgifter. I en säkerhetspolitisk kontext spelar just detta örlogsbesök en extra viktig roll – då denna typ av samarbeten bland annat förtydligar att vi inte står ensamma mot en eventuell fiende. Det hårda vädret innebar att örlogsbesöket

Foto: Jimmie Adamsson

behövde frångå ursprungsplaneringen och tidigare läggas med ett dygn, en uppgift som trots korta ledder löstes utan någon större utmaning för de operativa funktionerna på plats:

– Tack vare den goda planeringen, befintliga rutiner och att vi arbetade lösningsorienterat i hela processen, så blev detta inte ett problem för oss. Vi tidigarelade de planerade aktiviteterna och justerade schemat, säger Stefan Söderström, VB Skydd och Bevakning.

Vid anlöp den 13 oktober bevakades och eskorterades HMS Queen Elizabeth säkert in i hamn av 5. Amfibiebataljonen och 17. Bevakningsbåtkompaniet tillsammans med 3. Sjöstridsflottiljen, Kustbevakningen och

Foto: Johanna Frejme

Polisen. Som en del i välkommandet bordades hon av två svenska Liasion Officers ur Marinbasen, som fungerat som nyckelpersoner vid planeringen och utförandet av örlogsbesöket. Hon välkomnades även av två JAS 39 Gripen.

– Ur amfibiesynpunkt var det häftigt att se hur professionellt våra krigsförband löste eskorten och skyddet av HMS Queen Elisabeth. Den brittiska flottan och dess besättning reagerade på det grandiosa välkommandet och vårt professionella bemötande under veckan, säger Frank Eriksson.

Bevakning på, över och under ytan

När den brittiska besättningen lagt till väntade återhämtning efter dryga fem veckor till havs, men också en veckas samverkan i syfte att ytterligare stärka det militära samarbetet inom ramen för JEF. Under besökets alla olika delar ansvarade krigsförbanden på Älvsborgs

Foto: Jimmie Adamsson

Foto: Jimmie Adamsson

amfibieregemente för den marina – och amfibiska bevakningen medan Västra militärregionen stod för närskyddet i hamnområdet på land.

– Britterna uppskattade att vi tänkte på helheten, allt ifrån planeringsfasen till utlöp; från bevakning dygnet runt på, över och under ytan hela veckan - till att bedriva verksamheten inom ramen för JEF samt erbjuda besättningen sociala aktiviteter. Vid vissa aktiviteter behövde vi höja bevakningen, något britterna uppmärksammade och såg positivt på. De uppskattade att vi var på tårna och gjorde vad vi kunde för att de skulle få ett så triv-

samt och säkert besök som möjligt, säger Frank Eriksson och Stefan Söderström.

Vid avgång den 20 oktober eskorterades HMS Queen Elizabeth ut med samma bevakning som hon hade välkomnats med.

– Enligt vår rutin hade vi kontakt med den brittiska försvarsattachén dagen efter utlöp. De var nöjda med sin vistelse och gav oss betyget ”best reception ever”, vilket är ett betyg vi känner att vi kan stå för, säger Stefan Söderström.

Joint Expeditionary Force (JEF)

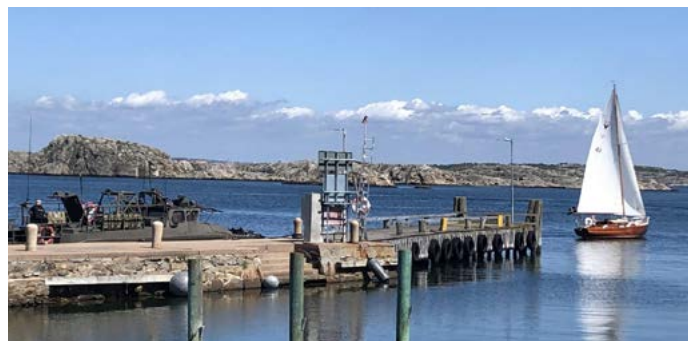
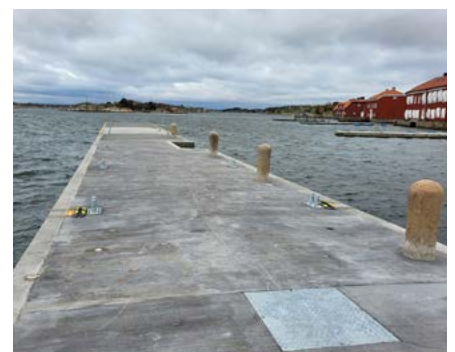
JEF är ett försvarssamarbete mellan 10 länder där Storbritannien är ramnation. JEF är i första hand avsett för insatser i Östersjöområdet, Nordatlanten och Arktis. JEF kan snabbt agera vid kriser eller krig, antingen självt eller ihop med NATO eller FN. Sverige har varit en del av JEF sedan 2017.

De nationer som ingår i JEF är: Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Sverige och Storbritannien.

KÄNSÖ PIR

I September 2022 påbörjades renoveringen av piren på Känsö. Piren var eftersatt och vissa delar var i så dåligt skick så det var en fara för både personal och besökare.

Arbetet fortsatte både kvällar och helger. Den 18 oktober var det äntligen dags för invigning. Catrin Eriksson på GarnE fick äran att klippa bandet. Vi kan konstatera att den nya bryggan är vacker, om man nu kan säga så om en brygga. Men om ni får möjlighet att komma till Känsö så håller ni nog med mig.

Ordföranden har ordet

Sammantaget tvingas jag inleda med ett ge underkänt till Homo Sapiens som ledande art på vårt lilla klot.

Vi skriver nu 2023 och världen är kraftigt i olag. Det beror i hög grad på att vissa av de starka i världen söker kringgå demokratiska principer och göra sig breda på de smås bekostnad.

Kriget i Ukraina har tyvärr gått i stå och liknar nu första världskrigets skyttegravs strider.

Ryssarna klarar att genomföra försvarsstrid med stöd av ibland femdubbla minlinjer och vidsträckta stridsvagnsdiken. Man är dessutom duktig på krigföring med drönare och på telemotmedel. Jag har tidigare bedömt att Ukraina skulle lyckas med genombrott, men detta har inte skett.

Man får nog konstatera att ansvaret till detta i rätt hög grad vilar på västmakterna. Vi var väldigt sena att komma till hjälp med moderna vapen när Ukraina hade momentum i striderna för ett år sedan.

Nu är det så dags. Archer är bra men på dessa jättelika ytor utgör systemet inte en gamechanger.

F 16 är också bra, men nyttan dröjer och dessutom måste de förstas beväpnas på ett adekvat sett.

Tyvärr får vi nu finna oss i troligtvis fleråriga strider - om inte Ryssland kollapsar, vilket är möjligt men i så fall inte snart.

Men - kom ihåg att Ukraina slåss för oss och vår gemensamma syn på demokrati, och vårt sätt att leva. Därför är endast en Ukrainsk vinst en tillräckligt bra lösning. Kompromisser och förhandlingar gynnar bara Ryssland, som önskar en ny världsordning. Vinner man i Ukraina kan vi finnas med i nästa steg!

Låt oss därför långsiktigt och generöst fortsätta att stötta Ukraina.

Kamratföreningen tuffar på. Vi har ordning på ekonomin, välbesökta möten och en fantastiskt fin mäss. Där har vi nu med frivilliga krafter gjort i ordning ett kök på fjärde våningen. En stor insats har gjorts av Jan Åkeson!

Tyvärr har Anders Bougarth valt att avsluta sina 10 år som restauratör på mässen från och med nyår. Stort tack för den tid som varit!

Detta har emellertid skapat oro då vi snabbt behöver finna en ersättare. Vi behöver ju betala en avsevärd hyra till Castellum varje månad, och en välordnad ekonomi kan snabbt sina.

Vi tror att vi nu har en efterträdare som kan börja redan i januari. Men vi vet ännu inte säkert.

Kan ni på något sätt bidra så är det välkommet.

Vi har haft en intressant höst.

Vi hade översten Pär Blid på besök.

Han har varit elev på Ryska generalstabens akademi i Moskva i tre år. Hans analyser av kriget i Ukraina var mycket tankvärda. B la visade han att en militärteknisk operation är en av Rysslands varianter på krigföring, som går ut på överraskning, tempo och att motståndaren kvickt ska ge upp. Därför hade ca vart 10 fordon paraduniformer i stort antal, som skulle bäras vid segerparaden!

Ukrainas vilja att bli en demokrati och tillhöra väst blev en överraskning och framför allt deras motståndsvilja och förmåga.

I november hade vi Överste Johan Törnqvist som berättade om Indien och Afghanistan och hur deras utveckling i regionen ser ut. Indien har gått om Kina i folkmängd och är på god väg att närma sig storleken på Kinas ekonomi. Det är en demokrati att stödja och hoppas på.

Det har genomförts en mycket uppskattad resa till Nordkalotten under skicklig ledning av Lennart Ottosson. Vi har haft en välbesökt torpafton.

Svart kommer lilla Jul och Nyårs-mottagning.

I januari får vi besök av den nye Arméchefen Jonny Lindfors.

I februari kommer Kristina Sund-

holm. Han är stabschef åt vår Civilbefälhavare och kommer att delge de ansträngningar, som görs för att samhället ska bli robust och kunna ge stöd åt försvarsmakten.

Var så säkra på att det blir fler intressanta föredrag under våren!

Var gärna med på att plädera för att staten ska gå in och analysera möjligheterna till deläggande i såväl Göteborgs hamn som i Säve flygplats. Dessa är när vi går med i NATO för viktiga för att endast ta regionala hänsyn.

Göteborgs hamn är ett av Sveriges och Nordens viktigaste skyddsobjekt!

God Jul och ett Gott 2024!

**SVANTE BERGH
ORDFÖRANDE**

Resenärer vid Nordkalotten.

Höstmiddag okt 2023

Vår kamratförenings "Höstmiddag" genomförs alltid i slutet av oktober och för året 2023 skedde detta 18:de i denna månaden.

Som vanligt består den av en trerättersmiddag, sedan en kväll med underhållning och dans. Klädsel är "Högtidsdräkt eller kostym". Denna kväll har genom-

Kvällens värd Ulf R Johansson. Honnörsbordet vid höstmiddagen.

I väntan på middag.

förts sedan vårt regemente kom till Borås. Oftast är någon eller några inbjudna.

Denna kväll hade undertecknad med fru äran av att vara hedersgäster tillsammans med Peter Erdman och Peder Brandt med fruar. En mycket trevlig

värd denna kväll var Ulf R Johansson.

Efter maten följde dansen samt att umgås med vänner man inte träffat på lång tid eller knyta bekantskap med övriga gäster.

LARS REHN, EN MYCKET NÖJD GÄST.

Regementsmarschen 2023

För 16 gången ordnade Älvsborgs Regementes Kamratförening marschen mellan Fristad till f.d. Älvsborgs Regemente.

Under pompa och ståt samt fin marschmusik av Fristad Hè Sextetten samlades marsch deltagare och åskådare vid Fristads Folkhögskola för den årliga "Fristad Marschen".

Majoren Christian Svensson tog emot de militära deltagarna och höll ett tal riktat till Kamratföreningen. Majoren Thomas Larsson genomförde ceremonin med fanvakten och föreningens fana, proffsig och bra.

I år liksom föregående år deltog förutom de cirka 70 kamratförenings medlemmar 12 ryttare från "Västgöta Rytare" samt 8 stycken från Smålands Husarer.

Ej att förglömma, ett "Tack" till alla från vår förening samt FRO, som hjälpte till vid start och mål.

Först i mål.

Vid målet fick alla deltagare sin medalj som sedan utdelades av föreningens vice ordförande Jan Andersson med hjälp av Lars Arta Andersson. Därefter serverades ärtsoppa till alla trötta men tydligen glada deltagare.

De första som nådde målet var lik-

Per-Erik Ladd.

som föregående år Charlotte och Christer Nyman.

Målet för marschen är som vanligt Ladda Torpet. Glädjande nog var en av åskådarna vid målgången Per-Erik Ladd, sjunde generationen av de ursprungliga Torpets ägare.

LARS REHN

Nordkalottenresan

Kiruna, Abisko, Narvik, Harstad, Tromsö, Lyngseidet, Lakselv, Karasjok och Jukkasjärvi är några orter som besöktes när I 15:s kamratförening reste runt på nordkalotten första veckan i september. På programmet stod en blandning av natur, kultur och historia.

Lördagen den 2 september samlades huvuddelen av resan 32 deltagare på Stockholms Central för att kliva på nattåget till Kiruna. Väl framme i Kiruna anslöt ytterligare några deltagare och efter uthämtning av 4 minibusar så åkte vi till Luossavaara. Intill det gamla dagbrottet vid Luossavaara berättade Fredrik Hagman om järnmalmsbrytningen.

Resan gick vidare till Abisko turiststation där Svante Bergh presenterade Abisko nationalpark, en av Sveriges äldsta nationalparker.

Efter lunch på turiststationen besök på Gränsförsvarsmuseet och Rallarmuseet där Björn Lundquist berättade om försvaret av riksgården under andra världskriget.

På eftermiddagen besök vid Silverfallet och Rallarkyrkogården där Arne Lundgren berättade historien om rallarkocken Svarta Björn. På kvällen välkomstmiddag på turiststationens restaurang Kungsleden där vi blev bjudna på lokala läckerheter.

På måndag morgon fortsatte vi färden vidare mot Narvik med ett första stopp vid Vassijaure station. Här fick vi en bra presentation av malmbanan av

Roy Karlsson med Peder och Birgitta Magnussons utmärkta kompendium. Värnpliktige Sven Sjöberg föll här offer för eldgivning från ett tyskt flygplan efter att pansartåget Kiruna öppnat eld mot planet som kränkte svenskt luft- rum den 20 maj 1940. Han var den ende svenske armésoldaten som döddes av fientlig eld under kriget. Det var också hit som man förde Allan Mann och den franske löjtnanten som en svensk skidpatrull hittat svårt sårade på fjället.

Nästa stopp Björnfjell. Hit upp drevs den tyska styrkan av de norska och allierade styrkorna som landstigit i Narvik. Här hade general Dietl sitt högkvarter och hårt ansatta var tyskarna beredda att låta sig interneras i Sverige i början på juni 1940, men så blev det inte när de allierade styrkorna drog sig ur och lämnade Narvik den 8 juni.

I Rombaksfjorden rasade ett stort sjöslag mellan brittiska och tyska stridskrafter den 12 och 13 april 1940.

Vi gjorde ett kort stopp vid den gamla Rombaksbron för att belysa det hela. I Narvik besökte vi Narvik War Museum som på ett utmärkt sätt beskriver slaget om Narvik.

Vi kör vidare till Harstad för ett besök vid Adolfkanonen. Här möts vi av två guider och inpasseringskontroll eftersom kanonen finns på militärt område. Vi får en mycket intressant visning av denna imponerade pjäs som aldrig var i strid under kriget. Med en kaliber på 40,6 cm har den en maximal räckvidd på 56 km.

Efter övernattning i Harstad går resan vidare på tisdagen med färja över fjordar och småvägar via Bardufoss till Håköya och Tirpitz vrak. Här berättar Lars Brødje om den tre år långa jakten på slagskeppet Tirpitz och hur 32 brittiska Lancasterbombare den 12 november 1944 sänker skeppet. Vi övernattar i Tromsö.

Onsdag blir en heldag i Tromsö och vi börja med rundvandring på tur man hand innan vi besöker Polaria. Polaria är ett stort akvarium som visar livet i havet på nordkalotten. Utöver olika slags fisk får vi också en uppvisning med sälar. På eftermiddagen besök i Ishavskatedralen och Tromsø försvarsmuseum som i en gammal tysk bunker har en mängd föremål från slagskeppet Tirpitz. Färden går vidare i fjordlandskapet med färjor och på småvägar genom Lyngalperna till Lyngseidet och hotell Solhov för övernattning. Solhov visade sig vara en gammal internat-

skola som varsamt gjorts om till hotell. Enligt värden är det Norges största träbyggnad och under kriget använde tyskarna det till en stab. Här vid Lyngseidet fick Jan Baalsrud ("mannen med nio liv" eller "den tolfte mannen") hjälp med sin flykt mot Sverige. Vår värdinnas bestefar var med och tillverkade kälken som man använde för att transportera Jan över fjället till Sverige.

Torsdag tar vi färjan över Lyngfjorden och åker vidare till Tirpitz museum vid Altafjorden. Väl framme visar det sig att det inte är öppet trots att vi bokat tid. Jag ringer den kontakt jag fått vid bokningen och då visar det sig att han som skulle möta oss är inlagd på sjukhus och det finns ingen ersättare. Inget att göra åt så vi kör till Alta och tittar på hållristningarna som finns med på UNESCOs världsarvslista.

Vi startar fredagen i Lakselv och kör söderut över finnmarksvidda till Karasjok och besöker Samiske Samlinger, ett intressant museum som visar föremål från den samiska kulturen.

I Karasjok skedde en allvarlig minolycka den 29 april 1945 varvid 20 norska soldater dödades och 12 blev allvarligt skadade. Eftersom tyskarna hade bränt ner alla byggnader utom kyrkan vid sitt tillbakadragande använde de läkare och den sjuksköterska som hoppade med fallskärm över Karasjok kyrkan som operationssal för de skadade. Allan Mann deltog i denna räddningsaktion och det kan ni läsa mer om i Thomas Tynaders bok "Allan Mann". Efter lunchpaus med kaffe och smörgåsar i naturen söder om Kautokeino kör vi till Sturmbock – Järämä. Här finns ett museum och restaurerade delar av en tysk befästningslinje. Museet beskriver bl a Lapplandskriget då finska trupper drev ut tyskarna från Finland.

Lördagen börjar med att vi lämnar Lapland hotels Hetta i Enontekiö för färd till Karesuando och Laestadiuspöret där Leif Bergstedt berättar om prästen och botanikern Laestadius.

Efter denna intressanta lektion åker vi till Jukkasjärvi och ishotellet. Arne Bergh guidar oss i ishotellet med alla dess fantastiska konstverk av is från Torneälven. Besöket i Jukkasjärvi avslutas med ett kort besök i kyrkan och Bror Hjorths altartavla.

Tillbaka i Kiruna får vi en mycket intressant redovisning av betydelsen av gruvan och flyttningen av staden av säkerhetschefen på LKAB Stefan Hamalainen.

Återstår att lämna tillbaka hyrbilarna och gå ombord på nattåget till Stockholm.

LENNART OTTOSSON

Ett leve för Sverige

*Carl Yngve Dahl 1913 - 1989.
Studentexamen 1931. Fänrik vid
I 15 1934. Kapten 1943. Krigs-
högskolan 1943 - 45. Överste i
armén 1968.*

Den 9 april 1940 tidigt på morgonen deltog min fru och jag i en födelsedagsuppvaktning för en av våra civila vänner i Borås.

Just när vi skulle gå hem knäppte någon på radion för att höra på TT-nyheterna. Underrättelser om tyska trupptransporter till sjöss dagen innan var ju illavarslande. Till vår bestörtning fick vi då höra att den befarade invasionen av Danmark och Norge hade inletts. Övertygad om att en svensk mobilisering var högaktuell cyklade jag direkt upp till regementet (I 15) där jag - om jag minns rätt - inträffade strax efter kl 08.00. Där var ännu allt lugnt. Det rädde ett s k värnpliktsfritt uppehåll och man höll på att förbereda utbildning av en ny åldersklass värnpliktiga av vilka de första skulle rycka in omkring 20/4. Jag gick direkt till mobiliseringsavdelningen där jag träffade avdelningschefen överstelöjtnanten Curt Vogel. Han hade också hört morgonnyheterna och väntade nu på order. Snart kom också en s k färdighållningsorder och något senare också order om s k "organisering". Den innebar att befälet - officerare, underofficerare och en stor del av underbefälet (f d fast anställda och "studenter" m fl) skulle inställa sig dagen efter och övriga värnpliktiga ytterligare en dag senare.

Rekordsnabb mobilisering

Älvsborgs regemente gjorde en rekordsnabb mobilisering som sedan särskilt omnämndes i riksdagen av försvarsministern Per Edvin Sköld ("ett regemente i västra Sverige" underskred mobtiderna--). Avgörande för framgången var nya mobiliseringsplaner, som byggde på anvis-

ningar, vilka på uppdrag av regementschefen överste A T Bergqvist hade utarbetats av regementsstabschefen major Ragnar Grönvall. Efterhand som de värnpliktiga anlände till kaserne - de flesta med tåg - samlades de kategorivis vid på kaserngården uppsatta skyltar: gevärsmanskap, kg - skyttar, kulsprutemanskap, kuskar, signalister, kockar osv. Vid varje skylt stod ett befäl (bl. a musikdirektören!) och räknade av erforderligt antal soldater av resp kategori till de olika mobiliseringsenheterna - i regel kompanier. Sedan blev det buss-transport ut till de olika mobplatserna, belägna i gårdar strax utanför staden. Dit hade redan i förväg material uttransporterats, till stor del med inhyrda civila lastbilar. Resultatet blev att regementsstaben och I. bataljonen kunde avtransporteras till grupperingsområdet söder om Göteborg redan "1. org.dagen" på kvällen - ett svårslaget rekord! II. Bat gick 2. org.dagen och III bat mm 3. org.dagen.

För min del var jag placerad som I. bataljonsadjutant vid II. Bataljonen (chef majoren Fritz Dahlberg) som "organiserades" i ett område strax öster om den dåvarande stadsbebyggelsen, utefter Ulricehamnsvägen. Uppgiften för bataljonens huvuddel efter organisering var att direkt underställd försvarsområdesbefälhavaren för Göteborgs försvarsområde (den ett par år tidigare pensionerade översten Gunnar Salander, f d chef för A2) förstärka försvaret av Göteborg. Enligt planerna gick bataljonen med motortransport, truppen i inhyrda civila bussar och ett begränsat antal kärror och hästar på likaledes inhyrda lastbilar, varav en del försetts med en särskild hästtransportinredning. Dessa var så höga att bataljonen inte kunde gå närmaste vägen till Göteborg över Hindås eftersom

vissa järnvägsundergångar var för låga. I stället gick vi över Alingsås.

Leve Sverige

Bataljonens kolonnbildning skedde vid en gatukorsning i östra delen av Borås. Min uppgift var att där se till att kompanierna efterhand flöt in i kolonnen på rätt tid och i rätt ordning.

Avmarschen skedde i skymningen och på grund av mörkläggningen blev det snart ner-mörkt. Det var en märklig upplevelse att se bilar och bussar med avskärmade strålkastare och mörklagda sidorutor sakta glida förbi. Det tyckte nog också många civila boråsare, ty efterhand samlades allt flera åskådare i gatukorsningen. Det blev nog ca ett hundratal då kolonnens kö passerade. Det var då det inträffade som rubriken ovan anspelar på. Just som jag satte mig upp bakom en av våra motorcykelordonnan-ser, steg nämligen en man fram ur den tystna och tydliga gripna mängden och - märkbart rörd - utropade: "Leve Sverige!" Fyra kraftiga hurrarop följde. Det var en fin avskedshälsning på vår väg mot ovisa öden som verkligen grep mig och som jag aldrig glömer. Vi trodde ju alla att ett tyskt anfall på Sverige var nära förestående. Man frågade sig knappast om ett anfall skulle komma, utan när.

Motormarschen över Alingsås mot Göteborg var onekligen spännande, inte minst för dem som i likhet med bataljonschefen och batstabens huvuddel åkte i någon av Göteborgs Spårvägars stora, tvåväxlade bussar. Efter någon tid anmälde den något till åren komna civila göteborgschauffören att han inte orkade köra längre. Mörkret och den krokiga vägen efter Alingsås tröttade. Utsedd reservförare visade sig ha stora besvär att manövrera den stora och för honom okända bussen. Med hjälp av "varnare" i bussens

främre hörnor gick det emellertid stadigt framåt.

Spännande orderuttagning

Någonstans mellan Lerum och Alingsås steg spänningen ytterligare. Då kom nämligen en adjutant från fostaben i Göteborg med följande order: "Mycket allvarliga underrättelser. Bataljonen går till --- (en plats i utkanten av Göteborg). Orderuttagare till fostaben snarast." Det blev min uppgift att som orderuttagare fara med den utsända bilen till fostaben som låg nära Örgryte gamla kyrka. Hur bilföraren kunde hitta genom den mörklagda staden var mig en gåta.

Väl anländ till fostabschefen, kaptenen Erik Westermarck (I 17 övergångsstad), fick jag veta att ett par tyska lastbåtar gått in i Göteborgs hamn under natten och att man – efter vad som hänt i Norge 9. april – inte kunde utesluta att det rörde sig om trupptransportfartyg. Visitation av

båtarna skulle ske först sedan vår bataljon var grupperad och vår huvuduppgift skulle bli att försvara Torslanda flygplats.

Hur bataljonen kom dit och vad som sedan följde är en annan historia – ganska lik historien om många andra bataljoner dessa aprildagar 1940. Ytterligare ett uttryck för spänningen som fäst sig i mitt minne kanske förtjänar att omnämnas, nämligen en scen i morgongryningen på en väg ute på Hisingen där en förpluton laddade med skarp ammunition och tilldelades skarpa handgranater – som soldaterna knappast övats med – sedan kompaniet fått ordern: "Tag Torslanda!" Vi visste inte då att några transportflygplan knappast kunde ha landat där. Landningsbanorna och stora delar av flygfältet i övrigt var blockerade av bilar, bl.a många av Göteborgs taxibilar, utbeordrade av den handlingskraftige polismästaren Ernst Fontell.

Stark insatsvilja

För yngre läsare kanske ännu en erfarenhet från den första beredskapstiden kan vara av intresse. Jag syftar på den nya anda, den starka insatsvilja som präglade alla våra "beredskapsmän" och som ledde till att insatserna av befäl och meniga överlag gav resultat som man aldrig kunnat föreställa sig mot bakgrund av erfarenheterna från 30-talets korta utbildningstider. Tack vare dessa mycket positiva erfarenheter fick vi alla som var med då – trots allt – en optimistisk syn på våra möjligheter att stå emot ett anfall på vårt land. – om vi blott fick någon tid på oss att reparera de största bristerna i vår beredskap.

Dessa minnesbilder från 1940 stärker också tilltron till vårt nuvarande (1984) – vida starkare – försvars utsikter att hävda vår frihet och vårt oberoende om det skulle bli allvar av.

LARS REHN

I 15 berättar

Den 19 april 2002 i London, föddes idén till "I 15 berättar" i ett samtal med dåvarande ordföranden i Kamratföreningen Lars Gerhard Westberg. I november samma år presenterades idén för Kamratföreningen som ställde sig bakom projektet.

Projektet gick ut på att samla in berättelser från personer som i olika befattningar och vid olika tidpunkter varit knutna till regementet. Alla har något att berätta. Berättelserna kommer i en framtid att vara av stort kulturhistoriskt värde. Förslaget var att samla in omkring 150 berättelser, publicera tio häften benämnda "I 15 berättar" och därefter sammanställa en bok om I 15s sentida historia.

I början av år 2003 kom det första häftet ut och – tre år senare - nummer tio. Den första delen av målsättningen är upp-

fylld. Antalet insamlade berättelser närmar sig hundra. Glädjande nog med en tyngdpunkt i 1940- och 50 - talen, den tid som varit mest angelägen att dokumentera.

Frågan om fortsatt publicering av berättelserna överlämnades härmed till Kamratföreningen. Insamlingen av berättelser fortsätter liksom bokprojektet.

Redaktörens tillägg.

Vi kommer att publicera berättelser ur häftena och tidigare inte utgivna berättelser i denna tidning och i tidningen Älvsborgaren. Blir du intresserad av att köpa några av de häften som finns kvar så kontakta saga.brandt@telia.com

Här kommer en första berättelse ur häftena. Men först en dikt, då det i år är 25 år sedan Älvsborgsregemente i 15 lades ner.

Avskedsdagen

*Sorgearbetet går mot sitt slut;
Avskedsdagen - den långa.
Fanorna troppas och tiden går ut.
Flaggan halas – en tyst minut.
Gulsvart saga är ändad.*

B Tyvik

Dikten tillkom vid kanslihuset på I 15 den 27 juni 1998 kl 14.15 efter flaggans halande för sista gången i Regementets 374 – åriga historia

JOHN-OLOV FRIDH

Ordföranden har ordet

Så lägger vi ytterligare ett halvår till handlingarna och hälsar vintern välkommen åter till våra breddgrader.

Höstens aktiviteter har följt det mönster som etablerades förra året. I kronologisk ordning har vi deltagit i den återupptagna traditionen att genomföra en träff med övriga föreningar kopplade till före detta KA-förband, i år arrangerat av KA 5 i Härnösand sista helgen i augusti. Genomförandet var enligt rapporterna mycket lyckat, se separat artikel, tyvärr med klen deltagande från vår förening, endast sex personer. Även nästa aktivitet den 13 augusti innebärande en guidad tur av Carlstens fästning uppskattades mycket av deltagarna. Återigen var uppslutningen tyvärr dålig med en knapp handfull deltagare.

Vårt höstmöte genomfördes i anslutning till öppen mäss den 19 oktober med ett trettiotal deltagare. Formatet var detsamma som förra året, samling på mässen för gemensam lunch och föredragningar från Garnisonen på eftermiddagen. Ett varmt tack till Anders Berntsson för ett trevligt och informativt program. Efter mötesförhandlingar vidtog ett mycket intressant föredrag av Fredrik Hesselman om amfibiesystemets utveckling, Fred-

rik tjänstgör nu som ställföreträdande chef för Amf 4 men har en lång och gedigen bakgrund i olika utvecklingsprojekt. Kvällen avslutades sedan med gemensam middag och en och annan öl.

När det gäller kommande aktiviteter följer planeringen den tradition som etablerats de senaste åren med ett antal Öppen Mäss-kvällar, se separat artikel för datum och innehåll. Notera dock särskilt 18 april som är datumet för föreningens årsmöte. I tillägg planerar vi en dagsutflykt till någon intressant plats i mitten av maj. Resmål är i skrivande stund inte bestämt, men Sune kommer säkert att hitta på något bra.

Naturligtvis fortsätter även aktiviteter i traditionsrummet under Bertil Kärnefelts ledning. Ni som känner att ni har lite tid över och vill bidra till att utveckla den verksamheten är varmt välkomna att kontakta Bertil.

Vi i styrelsen är lite bekymrade över lågt deltagande i de flesta av våra aktiviteter. Vi kommer att se över, och framför allt fråga er medlemmar, vad som kan göras för att öka deltagandet. Ni är hemskt välkomna att komma in med förslag och synpunkter, förslagsvis via epost till gsgbkf@gmail.com

Vi behöver också alltid nya medlemmar i föreningen, om någon som läser detta inte är medlem går det bra att

sätta in 200 kronor på Plusgirokonto 33 32 61-6. Glöm inte att ange både fysisk adress och epost-adress så att vi lättare kan nå er med information.

Med dessa rader ber jag att få tillönska alla medlemmar en god jul och ett gott nytt år, vi ses förhoppningsvis vid flera av de aktiviteter vi planerar för våren.

PETER ADOLFSSON
ORDFÖRANDE
KAMRATFÖRENINGSSSEKTIONEN

Jubilarer

Kamratföreningen vill framföra varma gratulationer till de av våra medlemmar som firat jämna födelsedagar under det gångna året.

Om du fyllt jämnt under året, 60 och uppåt, och inte hittar ditt namn ovan beror det på att vi inte har alla personnummer. Vi uppmanar alla medlemmar som vet med sig att vi inte har personnummer i vår matrikel att anmäla detta till gsgbkf@gmail.com.

60 år

Ola Stensby 8 april

70 år

Bengt Jarvid..... 10 april
Pia Egnell 17 april
Lars-Erik Schöön 11 maj
Inge Davidsson.....30 maj
Erik Pousar 21 juli
Marcel Larsson 4 november
Elisabeth Grahn..... 15 december
Anders Hyllander... 30 december

80 år

Robert Högdahl.....3 januari
Birgitta Sörquist 9 februari
Bengt Eriksson 22 februari
Kjell Magnusson..... 23 mars
Stig Jacobsson 11 april
Silva Andersson 10 maj
Margit Emilsson23 maj
Kurt Larsson..... 5 augusti
Ingemar Olsson10 augusti
Bengt Kjellberg 10 september
Roland Erlander....20 september
Åke Liljegren..... 20 december

Kamratföreningen besöker Carlstens fästning

Kamratföreningen besöker Carlstens fästning 13 september och blir guidade av Eiwe Svanberg.

Åkte med färjan 10:37 som inte ingår i Västtrafiksyste- met och tar 34 kronor

Dagen till ära har han bytt flakmoppen mot en golfbil, så jag fick en trevlig skjuts upp till besöksporten. Övriga gick upp för backen via en omväg. Vi var idag sex stycken, varav två från HV – veteranförening. Fick ringa runt för att få till en numerär. Dålig uppslutning! Nu fick jag dock med bunker- gänget från skärgården.

Vi var och kollade på Soldathotel i södra dongongen. Idag med vandrar- hem status. Vem skall putsa fönstren. Det var dålig utsikt. Skulle bli klart bättre om fönstren rengjordes. Ägaren hade dock militära utställningar som var influerade av flyget. Trevligt med sådan information och utställningar.

Gick upp till avrättningsplatsen där hängningsstolpen börjat murkna. Sedan blev Eiwe kvar medan vi övriga kämpade på i trapporna. Belöningen blev en underbar utsikt och en kontroll från utsidan på den gamla mätstatio- nen. Synd vi inte fick med nycklarna och kunde se hur den såg ut inuti. Får bli ett projekt som grabbarna från Hyppeln får kontrollera.

Hade med kikare så jag kunde visa var den nyare 7,5 batteriet serie 3, hade sina pjäser o mätstationer. Gjorde även en redogörelse för äldre batterierna, där 57mm batterierna i Marstrand, Dyrön samt Rönnäng kunde skönjas. Efter fotografering gick vi ned för de branta trapporna och fortsatte besöket med vår guide.

Hann med Hemvärnslokalen som inrättats och givetvis rummet med alla fängsel och kättingar som gick att hänga på fångarna. Den lättare om 16

Eiwe's nya moped.

kilo och den tyngre om 36 kilo kallad järnkrona. Inte lätt att bära sten och bli belönad med en matkupong med den extra vikten.

Klart jag berättade inte för Eiwe vad dagen soldat släpar runt på idag och vad dessa erhåller i matväg med torr-

skaffning / eller blötkonserv.

Vi tackar Eiwe och Siri Svanberg för ett bra arrangemang och hälsar dom välkomna till vårt fina museum inne på Garnisonen – kallat traditionsrum.

BERTIL KÄRNEFELT

Några deltagare.

Fängsel och kättingar.

Resa med Göteborgs Garnison Kamratsektion till Härnösand

Det har under de senaste åren varit tradition att de f.d. KA-regementenas kamratföreningar träffas på garnisonsorterna för studiebesök, samkväm mm. I år var det KA5 i Härnösand som svarade för arrangemanget i augusti.

Resan med bil upp från Göteborg beräknades ta minst 10 tim så vi beslutade att lägga till en övernattnings i Uppsala på uppvägen för att inte missa den inledande pubaftonen. Det innebar att vi också kunde lägga in ett besök på Forsvarsfordonsmuseet Arsenalen i Strängnäs på uppvägen.

Man har ett 70-tal fordon utställda (av ca 350 fordon totalt) som ägs av Statens försvarshistoriska museer. Anläggningen drivs av en stiftelse tillsammans med en ideellt arbetande vänförening.

Efter en välarrangerad övernattnings i logement på F16 i Uppsala och sedvanlig "kronfrukost" gick resan vidare till Härnösand via Söderhamn och flygmuseet på F15.

Det är F15 kamratförening som ansvarar för och driver museet som är öppet hela året. Museet visar samtliga flygplanstyper som varit stationerade på F15 genom åren och flera miljöer som visar den dagliga aktiviteten på

flygbasen. Dom har även en flygsimulator (Viggen) för den flygsugna. Det är ca 8 personer från kamratföreningen brukar vara på plats under sommaren för bl.a. guidning och ca 4 under vinterhalvåret. Stor uppslutning även om föreningen liksom många andra har problem med nyrekrytering. Föreningen har en bra hemsida <http://www.soderhamnflygmuseum.se/> som rekommenderas.

Efter inkvartering i Härnösand blev det pubafton på mässen med ett inledande föredrag om Härnösands Historia. Att staden som grundades 1585 har varit av så stor ekonomisk och militär betydelse genom åren var en överraskning, i alla fall för mig.

Ljudnivån steg kraftigt under kvällen med alla återseenden, och kanske också beroende på att man kunde testa både gin och whiskey från det närbelägna High Coast Destillery i baren.

Mona Rodling (ordf) och Hans Wiklander (sekr) i KA5 kamratförening

Lördagen inleddes med ett besök på Härnösands Bilmuseum där vi togs emot av grundaren Calle Lundkvist som startade det 2015 och byggt upp det med hjälp av sin sambo och ideellt arbetande kamrater. Det är nu Sveriges största bilmuseum och innehåller ca 270 bilar och det finns planer på att expandera.

Så var det dags för resans huvudattraktion, visning av det tunga batteriet som var en del av Hemsö fästning, där vi mottogs av några unga och pålästa guider.

Batteriet består av 3 st 15,2 cm pjäser i dubbellavetage och färdigställdes 1957 och var i bruk i 30 år. Anläggningen skulle vara självförsörjande av 340 man i 90 dagar.

1998 förklarades anläggningen som statligt byggnadsminne. Bidrag från SMHA täcker hyran till Statens Fastighetsverk och intäkterna från 35 000

Några deltagare vid en av pjäserna.

årliga besökare räcker till att avlöna en heltidsanställd och ett 10-tal volontärer för drift, underhåll och utveckling av museet. Man har dessutom en ideell förening med ett 50-tal medlemmar som stödjer verksamheten.

Mer information om fästningen finns på bland annat <http://www.hemsofastning.se/> och <https://glomdhistoria.se/project/hemso-fastning/>

På kvällen samlades sedan alla 96 deltagare för sedvanlig supé med KA-sånger och allmän förbrödring. Representerarna från KA-5 kamratförening avtackades för ett trevligt arrangemang och det pratades redan om en ny träff 2024.

Färden hem inleddes på söndagen med ett ihållande regn men det blev bättre längs vägen. Några måltidsstopp, trevliga samtal och förarbyten gjorde att den 90 mil långa resan tillbaka till Amf 4 inte kändes så lång ändå.

BJÖRN SELFJORD

SEKRETERÄRE KAMRATSEKTIONEN

Fordonsmuseet

Flygmuseet

Skaldjursfest 2023

Den 8 oktober genomfördes vår traditionella skaldjursfest. Trycket på våra tillställningar börjar bli så högt att vi varje år tyvärr måste säga nej till medlemmar. För att kunna hålla kostnaderna nere behöver vi vara på Älvsborgsmässen.

Vi var 94 deltagare som hade en mycket trevlig afton med en härlig skaldjursbuffé och mycket dans långt in på småtimmarna. Självklart hade vi vårt sedvanliga hummerlotteri och till mångas glädje lottades det ut hela 6 humrar i år.

Kung i köket - Johan

Födrag i samband med Öppen mäss våren 2024

1 februari

Representant för försvarsmedicincentrums ledning berättar om arbetet med att anpassa försvarsmaktens sjukvårdssystem gentemot en storkrigssituation. I sitt underlag inför det kommande försvarsbeslutet har ÖB bland annat föreslagit att dagens två sjukhuskompanier skall kompletteras med tre sjukhusbataljoner. Hur kommer dessa att se ut och var kommer de att utbildas?

7 mars

Representant för garnisonsledningen berättar hur Försvarsmaktens bedömda verksamhet på Västkusten och i Göteborgsregionen kan komma utvecklas och hur detta kommer att påverka Göteborgs garnison.

21 mars

Denna kväll erbjuds ett föredrag med koppling till våra militärkulturhistoriska föreningar. Mer information kommer när sådan finns att presenteras på Facebook GSGBG mässen

18 april

Denna kväll kommer föredrag att arrangeras av garnisonens kamratförening. Mer information kommer när sådan finns att presenteras på Facebook GSGBG mässen

23 maj

Kvällens föredrag kommer att arrangeras av Reservofficerssällskapet i Göteborg och Svenska flottans reservofficersförbunds göteborgskrets. Mer information kommer när sådan finns att presenteras på Facebook GSGBG mässen.

För mer information om Öppen mäss bli medlem på Facebook-gruppen GSGBG mässen.

Tillträde till Öppen mäss

Alternativ 1.

Du har behörighetsbevis hemvärnspersonal kompletterat med giltig Id-kort. Förutsatt att ditt ärende är att besöka Öppen mäss så kommer du att komma in. Ingen föransmälan behövs. Bil får medföras.

Alternativ 2.

Du är knuten till organisation, t.ex. förening, som har avtal med garnisonen och har meddelat dina personuppgifter till garnisonen. Du skriver mail till goteborg-besok@mil.se och uppger; personuppgifter, organisationstillhörighet och ärende. Om du skall besöka Öppen mäss kan du söka samma dag i övrigt bör du söka en vecka i förväg.

GS GBG evenemangsplan för 2024

Notera att detta är en plan. Förändringar i verksamheter och genomförandedatum kan komma att ske.

Holkens återkomst 2024:	2024-01-20.
GS GBG Årsmöte 2024:	2024-03-05. (Lunch-möte).
S:t Patriks Day:	2024-03-21. (Samtidigt som en Öppen mäss).
Vårbal:	2024-06-08.
Skaldjursfest:	2024-10-05.
GS GBG Höstmöte 2024:	2024-11-19. (Lunch-möte)
Soldatsektionens Midvinterblot: ..	2024-12-06
Subbarnas Lillejul:	2024-12-13
Holkens återkomst 2025:	2025-01-18

Sjövärnsåkårens sommarskola Känsö 2023

Måndagen efter midsommar ryckte 91 elever och 24 instruktörer in till Sjövärnsåkårens sommarskola Känsö 2023. Sommarskolan bestod av grundkurs, fortsättningskurs och skolledning. Utbildningen delades in i tre skeden; formellt, tillämpat samt vård- och återställningskede.

Därutöver ingick besöksdag, sjösäkerhetsdag, sjukvårdsutbildning och utbildningspaket "Minister för en dag".

Formellt skede

Chefen Grundkursen (GK) Per Tenvald och Ställföreträdande chefen GK Elliot Hahnsson mötte eleverna i vakt. Eleverna fick snabbt kommit i uniformerna för vidare utbildning i sjösäkerhet, väjningsregler och knopar. 72 timmar efter att eleverna hade ryckt in påbörjades seglingsutbildningen i Monark 44 och rodd i Valbåt.

Seglingen leddes av seglingsinstruktörerna William Jörding och Alice Lundgren. Övrig verksamhet leddes av instruktörerna Birkir Heimisson, Emma Ugglå, Alexander Staberg, Emilina Borgström, William Leike och Karl Niklasson.

Chefen Fortsättningskursen (FK) Elinor Lindqvist och Ställföreträdande chefen FK Claes Rasmusson jobbade hårt för att hitta seglingstid i ett ofta upprört väder. Båtparken bestod av Avanti, IF och 606. Övriga instruktörer

på kursen var Annika Hellekant, Hampus Gelang, Theodor Lindberg, William Gelang, Isak Blomqvist och Gustaf Hök.

Tillämpat skede

Grundkursen genomförde en långfärd i Göteborgs södra skärgård. Förläggningen upprättades på en ö. Dagligen roddes och seglades det i en stjärnformation med förläggningen som central punkt.

Fortsättningskursen lämnade Känsö för segling i den norra skärgården. Årets segling med mycket vind och regn gav erfarna elever.

Besöksdag

Elever och instruktörer hade besök av nära och kära över en dag. De båda kurserna visade upp sina nya färdigheter i att ro och segla samt marschera och ställa upp för gemensam samling.

Därefter var det tid för att umgås och visa runt de sina på Känsö.

Sjösäkerhetsdag

Sjösäkerhetssystemet visades upp en dag, vilken leddes av Elinor Lindqvist. Sjöräddningen från Hovås och Sjöfartsverkets Search and Rescue (SAR)-helikopter förevisade sin materiel och arbetssätt.

Förevisning av livflotte och vinschning/undsättning av besättning som fått hoppa i sjön på grund av brand ombord, gjordes. Dagen var mycket uppskattad av såväl elever som instruktörer.

Sjukvårdsutbildning

Eleverna fick utbildning i första omhändertagande vid olycksplats, hjärtlungräddning (HLR) och agerande vid brand på person.

Skolledning

Adjutanten Johan Tera administrerade personal, båtar och ekonomi, Kvartermästaren Marcus Gustafsson och Underhållsbefälet Johan Högebrant ledde materieltjänsten och Skolskötterskan Katharina Berg ansvarade bland annat för HLR-utbildningen och sociala medier.

Slutligen

Till sist vill jag rikta ett särskilt tack till de som hjälpt till med gränssättande materiel eller förmågor:

Mats Andersen, Philip Alguren och Andreas Lange Amf 4/G7, Sjötransporten Amf 4, Carl Kjellberg Elfsborgsgruppen, John Fritsch SVK Göteborg.

KAPTEN JENS PARNEVALL
SKOLCHEF

Maritiman – en djupdykning i Göteborgs maritima historia

Vid Packhuskajen, granne med Göteborgsoperan och Casino Cosmopol, står Maritiman som en levande skildring av Göteborgs maritima dna.

Upplevelsemuseet kombinerar äventyr och historia genom sina tio imponerande fartyg, som vart och ett bär på unika berättelser om livet till sjöss under olika tidsepoker. Skrönorna och vågspelen, likväl som den tunga vardagen, kan anas så fort besökaren kliver ombord och tillsammans med kunniga guider och relevanta utställningar så fylls det flytande kulturarvet med liv igen.

Historisk bakgrund

Göteborg, grundat av Gustav II Adolf år 1621, har en rik maritim historia som sträcker sig över flera sekel. Under lång tid var staden en viktig hamn och en central aktör i världshandeln. Men på 1970-talet drabbades Göteborg av en varvskris, och hamnen stod plötsligt öde och tom. För att rädda det maritima kulturarvet bildades Göteborgs Maritima Centrum 1985. Med stöd från näringslivet och kommunen öppnades Maritiman för allmänheten 1987 och har sedan dess varit en nyckelaktör i bevarandet och presentationen av stadens maritima arv.

Idag drivs varumärket Maritiman som en privat stiftelse och förutom den ordinarie museala verksamheten anordnas även barnkalas och festarrangemang. Ambitionen är att utgöra ett attraktivt upplevelsecentrum och bidra till att utveckla Göteborg som en turistdestination.

Ett upplevelsemuseum som engagerar sinnena

Vad som verkligen särskiljer Maritiman från traditionella museibesök är möjligheten för besökarna att här får känna, lukta och pill på nästan allt. Fartygsflottan inbjuder till att uppleva livet till sjöss genom alla sinnen. Genom att trycka på knappar, dra i spakar och utforska fartygens inre blir besöket både taktilt, autentiskt och passar alla åldrar.

För yngre matrosar erbjuds det olika äventyr med karaktärerna Virvelina och Tim och för de äldre barnen finns det ett havslabb att experimentera i. Alla barnaktiviteter och guidade turer ingår i entrébiljetten och det finns även en audioguide att ladda ner för dem som vill utforska fartygen på egen hand.

Aktuella utställningar

Under säsongen 2023 visade Maritiman den gripande fotoutställningen "Meanwhile in Ukraine" ombord jagaren Små-

land. Fotona, tagna den 8 mars 2022 av museifotografen Olena Shovkoplias, berättade om Kievs invånare och deras förberedelser inför de ryska angreppen samt förödelsen efter attackerna.

Utställningen visade också barn och ungdomars upplevelser av krig och flykt.

Av basutställningarna ombord är den marinarkeologiska utställningen "Fragment" det senaste nytillskottet. I samband med bygget av infrastrukturprojektet Västlänken i Göteborg har flertalet arkeologiska utgrävningar genomförts i staden. I utställningen uppmärksammas fynd från utgrävningsplatsen vid Packhuskajen och besökarna får med hjälp av 3D-teknik en glimt av det liv som en gång pågick i Kronans Masthamn – en återupptäckt hamn från 1600-talet.

Militärhistoriska fartyg

Varje fartyg på Maritiman är en tidskapsel som skildrar olika aspekter av vår maritima historia. Vid ett besök på Packhuskajen är det svårt att undgå jagaren Småland, som stolt sticker upp bland det pågående Västlänksbygget och den omfattande kajrenoveringen som sker just nu utanför fartygsmuseet. Småland är det största musealt bevarade örlogsfartyget i Skandinavien och hade en besättning i fredstid på 272 man. Hon byggdes vid Eriksbergs Mekaniska Verkstad i Göteborg 1952, och var verksam inom marinen 1956–1979. Tillsammans med ubåten Nordkaparen - som levererades till sjöförsvaret 1962 - utgör dessa två Maritimans mest populära attraktioner. Deras historia och tekniska innovationer ger en fascinerande inblick i det kalla krigets era och den teknologiska utvecklingen inom marinen fartyg.

Patrullbåten Hugin representerar den moderna eran av Försvarsmaktens marina styrkor. Hon är byggd 1978 vid Bergens Mekaniske Verksteder i Norge, och togs ur tjänst år 2001 då 18:e patrullbåtsdivisionen lades ned. Hugins användning för ubåtsjakt, minering och sjöräddning markerar en tid av förändring och anpassning för den svenska flottan.

Kulturhistoriska skatter

Bland de äldre fartygen på Maritiman finner vi monitoren Sölve, byggd 1875, och de två K-märkta bogserbåtarna Stormprincess och Herkules. Sölve ingick i en serie om sju mindre monitörer vars syfte var att gå upp i Göta älv och försvara Vänerns städer mot angri-

pare. Idag utgör hon världens enda bevarade monitor av tredje klassens pansarskepp.

Hamnbogserarnas närvaro på Maritiman är en påminnelse om den viktiga roll som Göteborgs hamn spelade i stadens industriella utveckling. Bogserbåtarna var utrustade med en stark motor för att kunna förflytta stora enheter med mycket last, och användes förr i hamnen för att dra fartyg och pråmar. Stormprincess är en klassisk hamnbogserare, byggd 1908 för Bogser AB Stormking vid Wilhelmbergs Mekaniska Verkstad i Göteborg. Herkules är byggd 1939, precis i brytningstiden mellan ång- och motordrift.

Unika flytetyg

Esab IV, ett verkstadsfartyg byggt 1920, är unik då hon har ett av världens första helsvetsade skrov samt numera även är det äldst bevarade helsvetsade fartyget som finns kvar. Dessa flytande verkstäder nyttjades i Göteborgs hamn vid reparationer och underhåll. Fartyget är idag K-märkt och ägs av företaget ESAB.

Brandbåten Flodsprutan II levererades till Göteborgs Stad 1931, och var aktiv i fyrtio år med att bekämpa bränder på fartyg och byggnader inom hamnområdet. Hennes arbetsuppgifter ger en fascinerande inblick i stadens brandskyddshistoria och betonar betydelsen av att ha dedikerade fartyg för nödsituationer.

En resa genom tiden

Slutligen finns det två fartyg som är konstruerade för att uppfylla samma syfte, om än av olika årgång och typ. Tuss byggdes 1914 och användes som taxibåt. Taxibåtar var ett vanligt transportsätt under det tidiga 1900-talet för att passagerare och arbetare skulle ta sig från stora fartyg som låg i Göteborgs hamn. Tillsammans med Dan Broström, en hamnfärja byggd 1963 och trafikerande linjen mellan Rosenlund och Lindholmen fram till 1990, ger dessa fartyg en inblick i hur transportbehoven har förändrats över tid och vilka anpassningar som har gjorts för att möta stadens behov. Idag huserar kaffé Matrosen ombord på Dan Broström och erbjuder besökarna en smakupplevelse i en atmosfär som väcker äventyrsandan till liv.

En dag på Maritiman är en interaktiv upplevelse som engagerar alla sinnen, och lämnar besökaren med ett bestående intryck av Göteborgs maritima arv.

EMELIE LEETAMAA

Remmene skjutfälts historia del 1

Remmene skjutfält är ett militärt övnings- och skjutfält som är beläget mellan Vårgårda och Herrljunga

Tånga hed 1862

Göta artilleriregementes kasern var på 1800-talet förlagd på Otterhällan innanför Göteborgs vallgrav. Fram till 1821 övningsköt man skarpt med kanoner nedanför Andra Redutten ut över Östra Hagaheden. Nya kanoner krävde längre skjutavstånd och detta gjorde att man 1817-63 istället övade på Dösebacka norr om Kungälv där man kunde skjuta 1,2 km längs Göta älv.

Efter att den räfflade framladdningskanonen m/1863 infördes, sökte man snart ännu större skjutfält. Dösebacka hade också krävt att man färjade de hästanspända förbanden på två platser vilket tog lång tid. Bland förslagen fanns Lundby på Hissingen och I 17's övningsplats på Backamo. Västra stambanans järnvägsbygge hade 1857 nått Vårgårda och därför köptes Tånga Hed in 1962.

Heden var bara 1 km² stor och inrymde såväl pjäsplatser som målmråde. 1867 anordnades för första gången central skjututbildning med artilleripjäser på Tånga där de första kanonskotten sköts. Denna utbildning kom senare att få benämningen "Artilleriets Skjutskola" men flyttades 1885 till Marma hed för att få tillgång till bättre pjäser och längre skjutavstånd då fältet där var 12 gånger större än det i Vårgårda. Vid målskjutning stod pjäsen oftast uppställd i en glänta söder om järnvägen vid Tånga heds östra gräns. Kulbanan gick västerut och korsade landsvägen från Vårgårda till Algutstorp. (kartbild) Enda varningen var en stor röd flagga på åsen söder om heden. Det kunde ta lång tid mellan skotten men utgjorde enligt kyrkoherden Norlén i Algutstorp, inget trafikhinder. "Jag passar bara på att köra hemifrån efter ett skott, och har hunnit ur farozonen när nästa skott kommer." Det påstods att prästen en gång fått en kula genom kärrhjulet. Själv medgav han att den gått "nära".

De berörda markägarna fick arvode för att utrymma de dagar skjutning förekom och traktens pojkar samlade skrot

och blindgångare som såldes på auktion i byn. 1883 förekom irritation efter skjutning med de nya 8,4 cm kanonerna m/1881 som hade ännu längre räckvidd (och förmodligen bullrade mer). Året efter krävde kyrkoherden i Algutstorp kyrka mer betalt efter att projektiler hamnat alldeles intill prästgården. Man övade också utan ammunition mot levande trupp där eldledningspatrullen gjorde beräkningarna och angav riktningsskiktningar till batteriet man alltid befann sig vid, och sköt direktriaktad eld ifrån. Eldens beräknade läge flaggsignalerades till målmrådet där man med linor utlöste "perkussionskrevad"-patroner som smälldes på låga järnstolpar och utlöstes med hjälp av linor. Eldens läge beräknades vid batteriet och nya skjutvärden angavs till kanonerna.

På grund av de nya kanonernas räckvidd, så föreslog kung Oscar 1887 i en riksdagsproposition, att en del av skjutfältet på Tånga hed skulle säljas för att finansiera inköp av ett nytt skarpskjutningsfält. Kungen själv var väl insatt i frågan eftersom han som kronprins varit chef för landets artilleri. Befintliga gevärsskjutbanor för Vestgöta och Vestgötadals regementen var undantagna från försäljningen och om skottlinjen hade förlängts vid Tånga så hade den behövt korsa både vägar och Sävån liksom att markerna vid Vårgårda herrgård (vid nuvarande Doggy hundfoder) hade behövt lösas in. Remmene karta tidigt 1900 tal Remmene skjutfält 1884-1920-talet I försöken att finna ett tillräckligt stort och lämpligt skjutfält, kom blicken att falla på på Svältorna" på sandåsen söder om järnvägen mellan Vårgårda och Herrljunga. Ett fattigt och kargt område som kronan redan på 1600-talet avverkat på sina ekskogar då flottan behövde båtvirke. Ursprungsförslaget började i söder började vid gården Källerbacken intill sjön Sävns nordspets och sträckte sig 11 km norrut till Västra stambanans järnväg med en bredd av 1,3-2 km. Förslaget medgav exercis med flera anspända batterier samtidigt och att Göteborgs och Karlsborgs Positionsartilleri i framtiden kunde övas på platsen under Göta Artilleriregementes ledning. Dessa hade pjäser med höga hjul avsedda för eldställningar bakom vallar och murar. Förslaget krymptes dock av kostnads-skäl och hänsyn till den jordbruksmark

som fanns i södra delen. Istället föreslogs att som vid andra skjutfält, att hyra in mark för användning några dagar om året. Med tanke på fältets längd och den förmodade önskan att inte ha korsande landsväg, så skulle förslaget norra del kunnat funnits i området Landa-Baggebol och då hade skottlinjen gått över området "Lilla Svältan" väster om Ornunga?

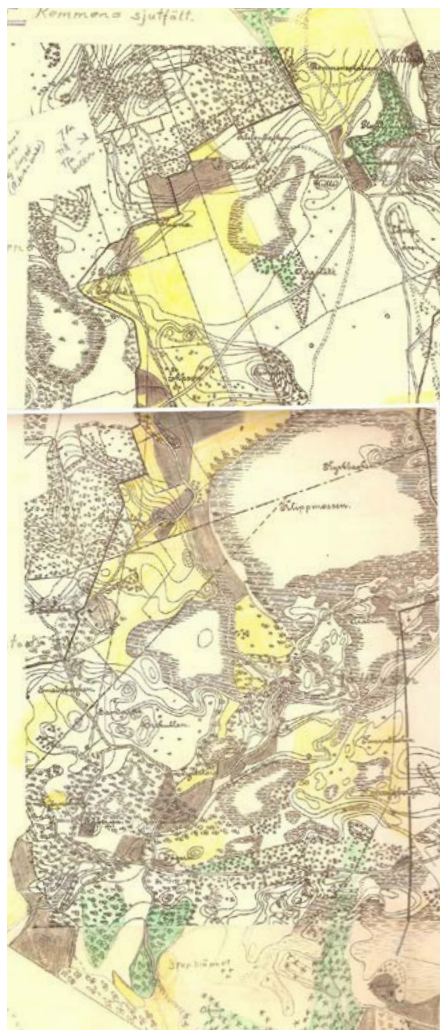
Efter några års provskjutningar 1884-87, mot markhyra söder om Remmene, inhyrdes istället 1888-91 ett område mellan Horla och Siene kyrkor en mil söder om Vårgårda. Där sköts det under 6 dagar om året men området ansågs olämpligt. Möjligen pga. dyr inlösen av jordbruksmark (matbrist rådde i landet)?

1892 slöts istället ett tioårigt avtal med markägarna i Remmene som omfattade 12 skjutdagar per år i ett mindre område gällandes till 1902.

1894 skrevs i ett riksdagsprotokoll, att man inför bildandet av Andra Göta Artilleriregemente i Jönköping, konstaterade att Remmene vore för långt bort för att öva på. Man betonade också de nya långskjutande gevärens införande och att varje armefördelning i framtiden borde ha ett eget stort fält att öva skarpt med större förband på. Det hänvisades också till riskerna för civilbefolkningen och ett österrikiskt exempel omnämndes där en person som satt utanför sin stugdörr, blivit träffad av en gevärskula på 2 km avstånd. Jämförelser gjordes också med tyska skjutfält och fördelarna med att ett fält var stort nog att öva en hel infanteribataljon på, och att varje armefördelning (senare Militärrområde) borde ha ett sådant. Jönköpingsregementet övade på Tånga Hed 1896-98 innan invigningen av sitt skjutfält i Skillingaryd.

1898 beskrevs behovet av att på Remmene bygga fasta telefonledningar med signalstationer, semaforer, säkerhetshus till skydd för målpersonalen, ledningar för målförflyttningar (vid framställning af mål i rörelse), väganläggningar m.m. Detta ledde 1899 till riksdagsbeslut om tvångsinlösen av fastigheterna efter skiljaktigheter med några av markägarna. Dessförinnan hade sju olika förslag undersökts de senaste åren. Skjutfältsgränsen kom sedan att bestå tills nästa utvidgning 1975 i sydlig riktning. Den övade artilleridivisionens tre bat-

Fortsättning på nästa sida

Remmene karta tidigt 1930-tal

terier om 6 st. hästdragna pjäser, grupperades på olika platser i norra delen av fältet och sköt direktriaktad eld där pjäserna såg målet, söderut över den öppna ljungheden mot Ekåsen och Kattemossen. Terrängen var vid denna tid öppen från sandåsens krön där garagen idag ligger vid Samuelstorp och denna då kallad "Remmeneplatsen" kan utgjort en av de tidigaste batteriplatserna. Eldledningstruppen som ledde elden fanns förmodligen inledningsvis

vid batteriet men kunde förmodligen när trådsamband började användas, grupperas på observationsplats på kullen öster om den äldre gården Samuelstorp som låg några hundra meter sydost om dagens skjutfältscentral med samma namn.

Det byggdes bl.a. ett svagt vinkelformat tak som väderskydd i slutningen sydost om gården, där också E-truppen kunde följa skjutningarna och utföra mätningar med sina batterikikare. Rester av väderskyddet syns tydligt än idag på platsen och finns fotograferade under tidigt 1930-tal.

Försvaret kom att ha goda kontakter med de boende "Allards" som bodde i torpet Stenkälla vid nordöstra hörnet av fältet. 600M sydväst dagens Samuelstorp, fanns gården "Källes" som i någon epok också kom att bli en batteriplats. Gården Hagaskog i väst, kom också att utgöra det första embryot till skjutfältscentral där senare också en målbod kom att innehas.

Den tidigaste noteringen av infanteriövningar på Remmene finns från 1910 då Älvsborgs regemente som hade sin mötes- och lägerplats på Fristad hed, övade på fältet. Gissningsvis övades anfall och försvar i samverkan med artilleriet och understöd med kulsprutor.

Det är oklart om hur kriget kom att påverka övningsverksamheten. Klart är dock att den vid andra regementen tillförda kanon m/1902, innebar ökad räckvidd vilket tillsammans med de långa transporterna ifrån Göteborg, föranledde regementschefen att från 1917, utreda två skjutfältsalternativ närmare Göteborg (oklart vilka). 1926 föreslås istället ett annat alternativ från 1917, med utvidgning i öst-västled där pjäs- och observationsplatser i väster skulle förkorta marschtiderna från förläggningen i Tångalägre. Dessa tog dagligen halva övningstiden i anspråk

och tidsvinsten skulle bli 3-4 timmar dagligen.

1917 års utvidgningsförslag omfattade ett 8 km långt område från Landa-Äne-Kärrtorp (V. Jällby) i sydväst till järnvägen söder om Herrljunga i nordost och skulle kunna användas av regementets alla pjäser upp till 15cm kaliber. Förslaget skulle möjliggöra skjutning (i divisions- och regementsförband) mot omkring 1,000 meters front (ungefär lika med ett infanteriregementes front). Som huvudobservationsplats skulle "Yttre Hallar" i nordväst kunna användas (oklart vilken plats som avses med detta namn). Egendommarna Slätteryd, Hagaskog och Smörlid skulle inköpas. Eftersom kanon m/02 tillfördes regementet först 1935, kan 1917 års utvidgningsförslag varit nödvändigt för att motivera regementets fortsatta existens efter kriget eftersom skjutfältet var för litet för denna pjäs?

1920-talet

En av de äldsta ännu funna, detaljerade skjutfältskartan (kartbild) visar 16 st. runda markeringar kallade "Föråldrat skyddshus" Förmodligen var dessa avsedda för eldledning. De utgör de äldsta synliga spåren av skjutverksamhet och finns kvar i form av toppiga 5 m höga jordkullar innehållandes en rund skyddsbunker av korrugerad plåt. Ovanför detta fanns en fingerbred sikt-springa med 360 graders utsikt med ett skyddstak. Taket utgjordes i de flesta fall av 50cm betong men kunde också bestå av järnvägsslipers i olika lager. (bild Ritning)

Täckningen bestod till de yttre delarna av sten och jord. I några fall återstår endast en jordkulle med ingång till en grop i mitten. Kartan visar också det tidigaste eldledningsnätet för fälttelefoner som passerade över Ekåsens topp. Vissa av stolparna finns kvar än idag, bl.a. Vid Hagaskog.

Fram till 1928 övade även A2 (Göta Artreg), positionsartilleriet från bl.a. Karlsborg på Remmene. Annan uppgift anger att 1927 överfördes 15 cm positionshaubits m/06 till A2 (skottvidd 8 km.) Kanske var anledningen att Karlsborg lades ner som fästning efter 1925 års försvarsbeslut där stora neddragningar gjordes? Göta artilleriregemente hade redan från början ansvarat för positionsartilleriet vid Göteborgs inlopp samt Varbergs- och Carlstens fästningar.

1928 bedömdes nuvarande skjutfält knappt medge skjutning med 10 cm pjäser och avsikten var att det tidigare angivna utvidgningsförslaget skulle kunna tas i bruk 1930.

STEFAN GUSTAVSSON
FD OFFICER I 15

Fortsättning i nästa nummer

Observationsrum Kumlet 1930-tal.

Svenskt stöd till Ukraina

Som framgår av sammanställningen nedan är det svenska stödet till Ukraina både brett och djupt. Det är i sammanhanget glädjande att en opinionsundersökning från augusti i år visar att 93% av svenskarna står bakom fortsatt stöd till Ukraina.

Militärt stöd till Ukraina

Sedan Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har Sverige bidragit med militärt stöd till Ukraina. Det första beslutet innehöll i huvudsak skyddsutrustning medan stödet över tid har ändrat inriktning till stridsvagnar, avancerade vapensystem och ammunition i senare paket. Det totala värdet av Sveriges militära stöd till Ukraina är drygt 20 miljarder kronor (16 augusti 2023).

Det militära stödet kan delas upp i två huvudsakliga kategorier: vapen och utrustning samt finansiellt stöd genom fonder. Därutöver har Sverige bland annat ingått ett svensk-ukrainskt upphandlingssamarbete för försvarsmateriel samt bidragit med personal till flera utbildningsinsatser.

Vapen och utrustning

Stödet av vapen och utrustning inkluderar artilleripjäser (Archer), stridsvagn 122 (Leopard 2), granatgevär (Carl Gustaf) med ammunition, pansarskott (AT4), pansarvärnsrobot 57 (NLAW), automatgevär, minröjningsutrustning och stridsfordon 90 (CV 90), hjälmar, avancerad ammunition, sjömålsrobot 17, pansarvärnssystem, personterrängbilar, vinterutrustning, riktmedel, kroppsskydd, tält, maskeringsnät och luftvärnssystem. Andelen av det militära stödet som består av vapen och utrustning uppgår till ett värde av drygt 19 miljarder kronor.

Finansiellt stöd genom fonder

Det militära stödet som utgör finansiellt stöd genom fonder uppgår till en

Svensk utrustning på ukrainsk soldat.

summa av drygt 1,4 miljarder kronor fördelat på 200 miljoner kronor till Natos stödfond för Ukraina (NATO Ukraine Comprehensive Assistance Package Trust Fund) till stöd för Ukrainas försvarsmakt. Delar av stödet har öronmärkts för vinterutrustning. 200 miljoner kronor till den brittiska fonden International Fund for Ukraine (IFU), vars medel används för upphandling av försvarsmateriel till Ukraina. I juni 2023 beslutades om ett bidrag på ytterligare 140 miljoner kronor till IFU. Sverige har även lämnat stöd genom två överföringar om 500 miljoner kronor respektive 577 miljoner kronor till den ukrainska centralbankens fond för den ukrainska Försvarsmakten.

Svensk-ukrainskt upphandlingssamarbete

Förutom det rent ekonomiska stödet har Försvarets materielverk, FMV, av regeringen fått tillåtelse att med behörig myndighet i Ukraina förhandla om och ingå i internationella överenskomelser vad gäller bland annat upphandling av försvarsmateriel. Avtalet innehåller också samarbete om stöd i uppbyggnad och utveckling av upphandlingsorganisation och upphandlingsverksamhet.

Försörjningslösning för krigsmateriel

Sedan 2022 har Sverige levererat ett stort antal olika typer av materielsystem, där det svenska underhållsstödet begränsat sig till ett iordningsställande av materielen följt av en transport till Ukraina. Mer kvalificerade vapen- och sensorsystem kräver dock en mer långsiktig försörjningslösning innehållande tekniskt systemstöd, reservdelar och utbytesenheter samt ammunition för att över tid bibehålla den operativa effekten. Försvarsmakten avser därför att bygga upp en långsiktig försörj-

ningslösning för kvalificerade materiel-system, likt robotsystem 70, stridsfordon 90, stridsvagn 122 och Archer, vilka har donerats till Ukraina. Försörjningssystemet skapas genom samverkan mellan Försvarsmakten, Försvarets materielverk och aktuell svensk industri. Inom försörjningslösningen får Försvarsmakten bedriva verksamhet med upp till 60 personer på plats i Polen, Rumänien och Slovakien.

Utbildningsinsatser till stöd för Ukraina

Utbildning på JAS 39 Gripen

Försvarsmakten har fått i uppdrag att orienteringsutbilda ukrainska piloter med tillhörande flygteknisk personal på JAS 39. Bakgrunden är att Ukrainas försvarsmakt har framfört önskemål om att få operativt utvärdera JAS 39 då en av de mest akuta åtgärderna är att förstärka det ukrainska luftförsvaret med ett Nato-interoperabelt stridsflygsystem.

JAS 39 har mycket god förmåga att verka i den efterfrågade luftförsvarsrollen men även som attack- och spaningsflygplan. JAS 39 Gripen är helt Nato-interoperabelt och utvecklades för att kunna operera från spridda landsvägsbaser, något som har visat ha haft avgörande betydelse för överlevnaden av det ukrainska flygvapnet. Därtill kan JAS 39 tankas och ombeväpnas på kort tid och där värnpliktiga nyttjas i klargöringen av flygplanen.

EUMAM Ukraina

Sedan våren 2023 deltar Sverige i EU:s militära insats till stöd för Ukraina (European Union Military Assistance Mission in support of Ukraine, EUMAM Ukraine). Svenska instruktörer bidrar till sjukvårdsutbildning och infanteribataljonsutbildning vid Special Training Command (ST-C), ett av insatsens två styrkehögkvarter, i Tysk-

Fortsättning på nästa sida

land. Inom ramen för EUMAM Ukraina har Sverige också genomfört utbildning på donerad militär materiel.

EUMAM Ukraina leds av EU:s militära planerings- och ledningskapacitet (Military Planning and Conduct Capability, MPCC) i Bryssel, vilken fungerar som ett strategiskt och operativt högkvarter för insatsen. Sverige bidrar med förstärkningspersonal till MPCC sedan hösten 2022 och kommer fortsätta göra det fram till november 2024.

Interflex

I tillägg bidrar Sverige till den brittisk-ledda insatsen Operation Interflex, som genomför grundläggande militärutbildning av ukrainska medborgare i Storbritannien. Sverige har deltagit sedan 2022 och avser att fortsätta även kommande år. Det var inom ramen för Interflex som Elfsborgsgruppen bidrog med en kontingent utbildare under ledning av major Niklas Trygg sommaren 2023.

Minröjningsutbildning i Litauen

Regeringen beslutade den 22 december 2022 att Sverige ska hjälpa till att utbilda ukrainska minröjningssoldater. I projektet ska Försvarsmakten utbilda 48 ukrainska instruktörer som därefter kommer att utbilda 100 minröjningssoldater vardera i Ukraina. Detta innebär

att omkring 4 800 personer kommer att ha utbildats i minröjning vid årets slut. De svenska instruktörerna kommer att avdelas från Swedish EOD and Demining Centre (Swedec) som är Sveriges kompetenscentrum för nationella och internationella uppgifter inom ammunitions- och minröjning.

Utbildningen äger rum i Litauen inom ramen för Nordefco (Nordiskt militärt samarbetsorgan) och påbörjades i mars 2023. Litauen stödjer insatsen via upplåtelse av övningsterräng och logistik., Instruktörer från Sverige, Island och Norge deltar i utbildningen som genomförs i fyra omgångar under 2023.

Humanitärt och civilt stöd till Ukraina

Förutom det rent militära stödet har Sverige sedan Rysslands fullskaliga bidragit med motsvarande över 5,2 miljarder kronor till humanitärt och civilt stöd (20 juni 2023). Det handlar bland annat om ökat bistånd genom stöd till humanitära organisationer, stöd för att främja kvinnors och flickors möjligheter och rättigheter, civil krishantering i form av donationer av till exempel sjukvårdsmateriel, brandskydd, generatorer och tält. Sverige bidrar också med stöd till Ukrainas reformarbete och återuppbyggnad.

(Faktauppgifter ovan hämtade från regeringens hemsida oktober 2023)

Nytt Försvarsbeslut hösten 2024

När den nuvarande regeringen tillträdde i oktober 2022 beslöt den att tillsätta en ny Försvarsberedning. Moderaterna svarade för ordförande och samtliga partier i riksdagen erhöll platser i beredningen. Försvarsberedning tillsattes sedan december 2022 och började i princip att arbeta omedelbart. Orsakerna till att en ny Försvarsberedning tillsattes var flera men de tyngsta skälen var:

Förändrat säkerhetspolitiskt läge:

- Kriget i Ukraina
- Förändrad hotbild - Sverige och Europa

Sverige ansökte om medlemskap i NATO maj 2022

Innebörden av det förändrade säkerhetspolitiska läget var:

- NATO – Finland och Sverige
- Stärkt totalförsvarets förmåga
- Försvarsmakten skall bli större – Tillväxt: Personal, material och förmågor

Försvarsberedningen erhöll ett antal redovisningsuppgifter som i huvudsak framgår nedan.

Rapport 1. 2 juni 2023

- Säkerhetspolitisk analys
- Hur har försvarsbeslutet 2020 förverkligats?

• Ekonomisk planeringsram

Delrapport 26 april 2023

Rapport 2 - 26 april 2024

- Förslag: Totalförsvarets inriktning och utformning

För att lösa uppgifterna har regeringen gett ett stort antal myndigheter i uppdrag att lämna in olika former av underlag till beredningen men regeringen även gett ett mycket stort antal direkta planeringsuppdrag till flera myndigheter i syfte att stärka Totalförsvarets förmåga fortast möjligt. Regeringen har även beslutat att tidigare lägga Försvarsbeslutet från 2025 till hösten 2024.

Försvarsberedningen har lämnat olika rapporter/underlag till regeringen. Ett är vad skall ingå i NATO:s ekonomiska 2 % krav?! Beredningen och några myndigheter förslår att Sverige gör på samma sätt som flertalet andra NATO länder. Detta innebär t. ex. att en hel del "runt om kring verk-

samhet" skall räknas in. I juni lämnade Försvarsberedningen rapporten ALLVARSTID. Rapporten ALLVARSTID anses som mycket välformulerad och tydlig i de allra flesta avseenden. Försvarsmakten har vid flera tillfällen överlämnat underlag. Vid minst två tillfällen "ÖB Militära råd". Det senaste nu i november. Försvarsmakten är mycket tydlig i sitt råd till regeringen. Det som kanske främst sticker ut är att arméns brigader kommer att sättas upp i en mycket långsammare takt än som tidigare har beslutats.

LENNART KLEVENSPARR

FD C LV 6, MM

Minnesstund 20 år efter helikopter H 99 haveri

Den 18 november 2023 samlades 85 personer för en minnesstund vid mässen på Amf 4. På norra sidan av mässen finns en minnessten efter händelsen där sex av våra kamrater omkom.

Bakgrund

Marinen och flygvapnet hade sedan 1950 talet helikoptrar för olika specifika uppgifter kopplat till militär verksamhet men också samhällsnyttiga uppgifter så som sjöräddning, flygräddning, sjuktransporter, skogsbrandbekämpning mm. För att klara dessa skarpa uppgifter som ofta var i svåra väderförhållanden övades det under väderförhållanden som var svåra. Beredskapen fanns på förband längs våra kuster, dygnet runt året runt. Ni känner säkert igen sjöräddningar som t.ex Maersk Explorer, Scandinavian Star, Estonia eller stöd med sjuktransporter vid t.ex diskoteksbranden 1998 i Göteborg.

Besättningen på H 99 övade för att klara dessa uppgifter. Riskerna vid både övning och skarpa insatser var alla väl medvetna om, men möjligheten att rädda andra människor i nöd och öva för detta trots riskerna var en självklarhet för besättningen på H99.

Vad var det som hände?

Flygchefen, dåvarande divisionschefen Carl Johan Malmberg beskrev den ödesdigra kvällen så här:

Jag var divisionschef på Säve, den där förbannade tisdagskvällen för 20 år sedan.

Dagen innan, på måndagen hade jag lämnat över beredskapstelefonen till Owe som tog över som befälhavare i beredskapsbesättningen.

Anders, Oscar, Jacob, Thomas, Micke, Owe och Ola skulle ut och genomföra en standardövning med sjöräddningskryssaren från Rörö. Det var ingen nyhet för dem, för de hade genomfört den övningen många, många gånger tidigare. En gång tidigare samma kväll till och med, men den andra gången gick någonting fruktansvärt fel.

Den där tisdagskvällen slets vi mellan hopp och förtvivlan. Vi fick en hel massa motstridig information från olika håll vilket bidrog till att det tog många timmar innan det landade hos oss att Micke, Anders, Thomas, Oskar, Owe och Ola kom inte skulle komma tillbaka igen.

Aldrig någonsin.

Inte hem till sina nära och kära, och inte till oss vänner och kollegor på divisionen heller.

Oscar hade jag inte hunnit lära känna ännu, för han hade precis kommit till divisionen som värnpliktig ytbärgare.

Owe och Anders på Sätenäs lärde mig allt om Superpumor när jag gjorde min typinflygning där 3 år tidigare, och vi hade flugit tillsammans sedan dess.

Micke var tekniker på Säve och vi hade arbetat och flugit tillsammans sedan jag började på Säve.

Ola var min ställis och vän, och han lärde mig flyga helikopter i slutet av 80-talet.

Thomas och jag började vår värnplikt i Flottan på samma kompani i Karlskrona sommaren 1981. Då var vi 19 år gamla.

Vad som gick så fruktansvärt fel den där förbannade tisdagskvällen kommer vi aldrig att få veta, för det fanns ingen svart låda i helikoptern som registrerade data och röster från flygningen på den tiden.

Vad vi senare fått veta är att man bedömde att de kolliderade med vattenytan i mellan 80 och 100 knops fart utanför ön Barlind och att mina 6 vänner och kollegor omkom omedelbart.

Men riktigt allt var inte nattsvart den där tisdagskvällen. Den 7:e besättningsmannen, Jacob, överlevde kraschen mot alla odds och skadades dessutom bara ganska lindrigt.

När man sett resterna av helikoptern som lyftes upp ur vattnet någon vecka senare är det inget annat än ett under.

Han skulle strax avsluta sin värnplikt men blev kvar ett halvår på divisionen och började sedan arbeta som ytbärgare i sjöfartsverket.

Det gjorde han i många år innan han utbildade sig till pilot, och idag är han pilot på Sjöfartsverkets räddningshelikopter.

Jacob är här idag, och för tre timmar sedan gick han av SAR-beredskapen på Säve och lämnade över till en ny besättning. Det tror jag att Anders, Ola, Owe, Micke, Thomas och Oskar hade gillat, för de brann för SAR!

SAR-helikoptern på Säve har en annan färg idag än den hade då.

Försvarsmakten fick andra uppgifter och 2006 tog Sjöfartsverkets helikopter över beredskapen på basen.

Jag är idag glad och stolt över att arbeta tillsammans med Jacob i

den organisationen, även om jag själv inte flyger längre, för jag brinner också för SAR, och om man gör det bryr man sig inte så mycket om viken färg det är på SAR-helikoptern, bara man vet att den står därute på Säve, i beredskap dygnet runt året om.

Och det gör den fortfarande och jag hoppas att det alltid kommer att vara så.

För det var det mina 6 vänner och kollegor betalade det högsta priset för, Den där förbannade tisdagskvällen

Garnisonspastor Ernst-Arne Detert höll en fin ceremoni med tyst minut och Marinens bön vilket gav tid till eftertanke och skapade en fin stämning med många tankvärda och kloka ord.

Besättningen på H 99 övade för att klara dessa svåra uppgifter. Riskerna vid både övning och skarpa insatser var alla väl medvetna om, men möjligheten att rädda andra människor i nöd och öva för detta trots riskerna var en självklarhet för besättningen på H99.

Ett stort tack till Amf 4 för stödet som gav oss möjlighet att genomföra denna viktiga stund.

Vi ska alltid minnas dem

För kamratföreningen Yngve Blå
SVEN HEDRÉN

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål "att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige".

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informationsmöten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar. Som medlem får man den fristående försvarstidningen "Vårt Försvar".

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till sekreterare@goteborgsforsvar.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

FÖRENINGEN HAR EN EGEN HEMSIDA:

www.goteborgsforsvar.se Surfa in och ta del av vårt program med föreläsningar och annan information!

VÅRT FÖRSVAR

Oberoende tidskrift sedan 1890

Nr 2, Juni 2023

Tidningen utkommer fyra gånger per år och innehåller många artiklar av stort värde för den som vill följa med i försvarsdebatten.

Återanvänd gärna tidningen genom att låta den hitta nya läsare.
Arbetsplatsens fikarum, släkting, pizzabutiken, frisören, idrottsklubben osv.